

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hétre ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hétre ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyitászó ára 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 152.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, szeptember 3.

Mal számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Karaffák bírósága.
- Darányi Aradért.
- Háromszázezer koronát kér a polgármester.
- Sulyos vádek egy pénzintézet ellen.
- Habsburg herceg Bosznia élén.
- Teljes vasárnapi munkaszünet.
- Harc a mindennapi kenyérért.
- Kossuth Ferenc állapota javul.
- Sikkesztással vádolt primadonna.
- Köbor kutyák halálos ítélete.
- Elmebejós a gyilkos rendőr.
- Fegyelműs a „Jegyzék Albuma” miatt.
- Gyilkos merénylet Zágráb főterén.
- Letartóztatott detektív.
- Az eltévedt golyó.
- Eleven fákiya.
- Utazás vasúti jegy nélkül azaz vasúti jeggyel.
- Megtámadott rendőrtisztok.
- Téma: Beiratkozási tragédia.

Karaffák bírósága.

Arad, szeptember 2.

Karaffák városában, ahol szinte naponta egy jóvendőbeli Rózsa Sándorral gyűlik meg baja a rendőrségnek, nagyon is aktuálisak azok a tanulságok, amelyekkel egy új fővárosi intézménynek eddigi rövid működése szolgál. Csendben, minden feltűnés nélkül lépett életbe a budapesti államrendőrség kebelében ez az intézmény: a gyermekbíróság intézménye.

Eddig már több százan kerültek a gyermekbíróság elé, amely a Gyermekvédő Liga telepeire, vagy az állami menházakba, vagy a javító intézetekbe internálta őket. Valamennyiből, ha szabadon nőnek fel s el nem pusztítja őket a kór, a nyomor és a bűn, a társadalom

veszedelme vált volna. Így azonban reménység van rá, hogy a gondos felügyelet elfelejteti velük rövid multjuk iszonyatosságait, hit és erkölcs költözik a szívükbe s a társadalom munkás, hasznos tagjaivá válnak.

Ezek után nem kell magyarázatni, micsoda üdvös és szükséges munkát véggez a gyermekbíróság. Ezelőtt a csavargó, vagy bűnbe esett, otthon nélkül szükölködő gyermekeket a toloncházba vitték, ahol a felnőtt toloncok között még jobban elromlottak. De most már nem a toloncház réme fenyegeti a mai társadalomnak ez apró áldozatait s veszedelmeit, hanem a jó nevelés, az egészség, munka és tanulás reménysége int feléjük.

Még feleslegesebb nálunk, Arad városában bizonyítani azt, hogy elhagyott, bűnben született és felnevelkedett gyermekek serege nemcsak a fővárosban van. Szomorú statisztikát lehetne összeállítani Arad fiatalkori bűnöseiről; egyes családokban évtizedes hagyomány az, hogy a 8—16 éves fiúk és lányok nem munkával, tanulással, hanem a legvisszatasztóbb bűnök között töltik idejüket, szerzik a pénzt nemcsak maguknak, hanem — sajnos — hozzátartozóiknak is. A Karaffa gyerekek nevét ismeri talán legjobban a közönség, pedig ők inkább csak apró csinyjeikkel, tolvajláci esetekkel szerepelnek a rendőrség bűnkronikájában, míg a többi gyerek-bűnös a legsötétebb lelki posványba süllyedt.

Gyermekbíróságokra tehát nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken és elsősorban Aradon is szükség van. Sőt nemcsak

a városokban, hanem a szolgabírói székhelyeken is. Országosan rendezni kell az elhagyott, bűn útjára tévedt gyermekek dolgát. Ha ezt megteszik, a jövőben sokkal kevesebb lesz a közveszélyes csavargó, tolvaj és betörő, a veszedelmes munkakerülő, aki bármely pillanatban kész a büntetőtörvény ellen véteni. Be van bizonyítva, hogy a tolvajok, betörők, rablók és gyilkosok óriási százaléka az ilyen elhagyott, csavargó gyermekekből vált azzá. Ha az állam, a hatóság s a társadalom gyermekkorukban gondjaiba vette volna őket, nagy részük nem ülne a börtönben, nem kerülne a rendőrt, csendőrt, hanem hasznos munkát végző tagja lenne a társadalomnak.

Alakítsuk meg tehát a gyermekbíróságot, az aradi rendőrkapitányság kebelében. Nem kell ehhez külön hivatal, még csak külön hivatalnok, vagy szoba sem. Az egyik rendőrségi hivatalnokot, esetleg a kvalifikációval rendelkezőt kell megbízni a gyermekbíráskodással. A gyermekbíró elé hozzák mindama törvényes koron innen lévő mindkét nembeli gyermekeket, akiknek rendes otthonuk nincs, akik csavarognak, lopnak, vagy erkölcstelen életmódot folytatnak. Jósággal s emberszeretettel bánjanak velük. Ne zárják be őket, ne is toloncolják el, hanem adjanak nekik módot a rendes életre és a munka megismerésére s megszokására. Helyezzék el őket a gyermekmenhelyeken, ha pedig itt nem volna hely, adja ki őket a hatóság polgárokhoz, vagy helyezze el őket külön e célra alapított intézmény révén. Nem kerül ez sokba, alig néhány száz koronába esztendőnként s ezzel egy olyan humánus

Beiratkozási tragédia.

I. felvonás.

Mint hogy — tapasztalat szerint — első felvonásnak az a felvonás nevezeték, ahol kezd a dolog unalmas lenni, az első felvonást elmésen kihagyjuk.

II. felvonás.

Hajnali négy óraker az ébresztő óra megszólal
Mohikán Manó polgármester, a magyar szent korona tagjának hálokszobájában. Főlébrednek: Mohikán és neje. Nem ébred föl: ifjabb Mohikán Manó.

Mohikán: Auf! Auf!

A neje: Hagyd az ártatlant aludni.

Mohikán: Mit ártatlan? Biztosan tudom, a nyakamat teszem rá tiz ellen, hogy azt álmódja, hogy szivarozik. És különben is, már négy óra, már tizenégy óra és azt akarom, hogy ma estig, legfőlebb éjjelleg beirassam. Őt óraker vár rám Vássonnyl az Abbázla-kávéházban. Megígérte, hogy protessálni fog a beiratkozási.

A neje: Az nem ér semmit. Vagy van a minisztertől ajánló leveled, vagy nincs. Ugy

tudom, nincs. Jó még, ha holnapután beirathatjuk.

Mohikán: Mem létesik! Még máma es'ig. (Ordít.) Manóka! Auf! Fölkelni!

Manóka (főlébred): Jaj, hagyjatok aludni.

Mohikán: A hasadra üt a nap!

Manóka: Mit a nap? Ez még a holdvilág. Éjszaka van.

Mohikán: Mindogy. Sietni kell. Beiratás, te gazember! Megvan az újraoltási bizonyítványod?

Manóka: Igen.

Mohikán: Hát a könyvek?

Manóka: Minden megvan. Csak még egy fejleszlényt, egy nullcraírt kell venni, egy sablont...

Mohikán: Sablont? Mi az, hogy sablon?

Manóka: Az egy görbe lénia.

Mohikán: Eogem nem állítsz a falhoz. Görbén rajzolni lehet lénia nélkül is.

Manóka: De nem elég görbén! Kell tusztinta, kell rondtoll, radirgammí, sőtár...

Mohikán: Hát a tavalyi szótár?

Manóka: Az nem jó.

Mohikán: Oltözni, oltözni! Ne hagyd lthon az újraoltási bizonyítványt!

(Földöltöznek. Manóka a két hóna alá pakolja az összes könyveit, két rajzálót és más egyebet. Indulás hajnali 4 óra 35 percker)

III. Felvonás.

Történik a főgimnázium kapuja előtt. Orlási néptömög. Asszonyok, férfiak, gyermekek. Rendőri kordon. A közlekedés szünetel. Reggel hat óra.

A neje: Ugy-e mondtam, hiába keltünk fel korán. Vássonnyl nem volt ott az Abbázla-ban. Te egyszerűen hazudtál.

Mohikán (ugvs): Mit, a gyerek előtt mondd, miszerint hazudtam? (Fenn) Vássonnyl bizosan nem győzött várni és lefeküdt. (A főnök) Manó, itt az újraoltási bizonyítvány?

Manóka: Itt.

Mohikán: Jó. No gyereünk.

Egy lovasrendőr: Ne csoportosuljanak! Oszolni!

Mohikán: Iratkozni jöttünk.

A lovasrendőr: Az: mindenki mondhatja.

Mohikán: Manó, ma'asd a bizonyítványodat!

Manó (megmutatja a gimnázium harmadik osztályáról szóló bizonyítványát).

A lovasrendőr: Jól van. Álljanak oda a tuloldalra, jó napos hely. Nem fásznak meg.

Mohikánék odaállanak. Döntőn egy óraker a Mohikán család tizenöt és háromnegyed lépés előnyt nyer.

Egy idegen ur (felpofozza Mohikánt.)

és szociális kötelességet teljesít a rendőrség s a város, amely sokkal nagyobb anyagi áldozatokkal is fölért. Nem kell ehhez más, csak egy jó szabályrendelet s annak életrevaló, helyes betartása.

Darányi Aradért.

Öntöző csatorna. — Halastó. — Villamos erb. — Mezőhegyes vízellátása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2

Az aradi haltenyésztés, illetőleg az aradi piacon a hal által a hassal szemben teremendő verseny mégis megvalósul. Az igaz, hogy lassu léptekkel halad ez a mozgalom is, de ma már a földművelésügyi miniszteriumnak egyik aradi ekssponense, a kulturmérnöki hivatal, a városal érintkezésbe lépést a földművelésügyi miniszteriől kért halastó ügyében.

Még mult év decemberében felterjesztést intézett a törvényhatóság Darányi Igác miniszterhez s arról akarta őt meggyőzni, hogy Aradon a husárok mellett a szegényebb néposztályra valószínűsítés lenne a racionális haltenyésztés s azért állami támogatást kér. Mindaddig feleletet sem adott a miniszterium a felterjesztésre.

Ma megjelent Katona Béla királyi főmérnök, az aradi kulturmérnökség főnöke Lőcs Részó gazdasági tanácsnoknál s vele értekezett az Aradon létesítendő halastó ügyében. A tavat, mely a Gallin dűlőbe van tervezve, 250—300 holdnyi területet átfogó kiterjedésűnek tervezi a miniszterium s rendkívül érdekes a módja annak, hogy micéit akarja a viztáplálás kérdését megoldani.

A mezőhegyesi cukorgyárnak szükségessé vizet az Éővizcsatorna szolgáltatja, de szűk medrű lévén, nem a kielégítő módon. A csatornát bővíteni kell s a bővítéssel egyidejűleg az állam megvalósítja az aradi földeken áthúzódó öntöző csatorna tervét is. Ez a csatorna Szabadhelynél venné fel a Maros vizét s Mikalánál lépne Arad határába s a Vizes úton, buklató segítségével torkollik az Éővizcsatornába.

Glogovác mellet is elhúzódnék s ott is terveznek egy buklatót, amely arra való, hogy

másodpercnként tíz hektoliter viz folyhasson le a csatornán. A Vizes-úttól a Gallinig egy mellék csatorna van kontemplálva, mely a halastavat látja el kellő friss vízzel.

A buklatóknál 200—200 lóerejű villamos energiát nyerne az állam s a Vizes-út a városnak jutna, amelyet a Libásdűlőben épülő tekstitölgár kitűnően felhasználhatna. A csatorna körülbelül 28 kilométer hosszú és egy millió korona költséggel épül. Az még nincs eldöntve, hogy a városnak mekkora áldozatot kell hoznia, a gallini földek átengedésén kívül. Ez maga is sokat jelent, mert noha azok másodrendű földek, ma mégis harminc koronát hoznak s egy hold területnyit tóban legfeljebb száz métermázsá bal termelhető.

A csatorna irányába több, magántulajdonban lévő földdarab esik, amelyeket ki kell sajátítani. Ha ezek túl magas áron lennének csak megszereshetők, akkor az állam nem a magánosok, hanem a városi földeken át vezet be Arad határába az öntöző csatornát.

Háromszázezer koronát kér a polgármester.

Gyáralapításra kell.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2

A szeptember 9 én összeülő törvényhatósági bizottsági közgyűlés ismét a Westingshouse-gyár alapításával foglalkozik. A törvényhatóság, amely már a maga véleményét elmondotta a gyárról, most csak egy formalitást intéz el. Ujból felfogja hatalmazni a polgármestert arra, hogy a háromszázezer korona értékű részvényt jegyezhesse. Helyesen mondja a polgármester az alább ismertetendő előterjesztésében, hogy az indokok, melyek a gyáralapításnak támogatására a törvényhatóságot rábirták, ma nemcsak, hogy teljes erejükben hatásosak, hanem az automobil elterjedése révén még erősödtek is. A közgyűlés tagjai ezt nagyon jól tudják s így valószínű, hogy a polgármester a felhatalmazást ujból megkapja, melyet a következő módon kér:

A 9851—198—1908. számú határozat szerint felhatalmazást kaptam, hogy az Aradon

alapítandó magyar Westingshouse részvénytársaság által kibocsátandó részvényekből háromszázezer korona névértékű részvényt a város közönsége nevében jegyezhessek és az alapítási tervezet szerint fokozatosan szükséges összeget, úgy az alapítási és szervezési kiadások fedezésére részvényenként fizetendő tíz koronát, összesen hétezeröttszáz koronát, amelyben a törzsvagyonhoz csatolt regale kártalanítási kötvényből maradt összegből fedezhető nem volna, folyó számlára felvehessem.

A kapott meghatalmazásnak megfelelőleg a részvényjegyzést teljesítettem is, minthogy azonban az alapítási tervezet szerint a részvény aláírási záróideje lejárt és az 1875 évi XXXVII. t. c. 154 § értelmében az alapítókat — a záró-ldőtől számítandó 2 hónap alatt össze nem hívták — a város közönségére nézve a jegyzés kötelező erejét elvesztette.

Az alapítók azonban ujból aláírási íveket bocsátottak ki, mely aláírási ívekben a részvényaláírás záróideje 1908. október 15 napjára van kitűzve.

Az alapítók nevében Aradon megjelent Papp Géza dr. torontálmezei birtokos és Kuncz József budapesti lakos az általam 1908. augusztus 28 diki napjára egybehívott értekezleten aláírási ívvel igazolták, hogy a város közönsége által átveendő részvények értékek számításával az A. sorozatu egyenként 400 korona, összesen 1.100.000 korona névértékű részvényekből 60.000 korona kivételével a részvények jegyezve vannak.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Amindokok, amelyek Müller Károly és több törvényhatósági bizottsági tag indítványára egy automobil gyár Aradon való felállítása iránt hozott határozat alkalmával fennállottak, nem csak fennállanak, hanem erősödtek is, mert azon előnyöket, melyeket egy motor- és automobil-gyár felállítása egy városra nézve jelent, különösen Torontálmezei közönsége fogta fel akkor, midőn ama reményben, hogy a Westingshouse cégné sikerül a gyárnak Nagybecskerekén való felállítását kieszközölni, 400.000 koronát jegyeztek, mely jegyzést Aradváros javára is fentartották.

De különösen fontos a gyárak itt való létesítése reánk nézve, csak azért, mert az Arad—csanádi vasutak és a hegyaljai motoros vasutnál van Magyarországon behozva a motorforgalom, hanem azért is, mert Arad város létesítette a közúti automobil-omnibusz forgalmat, mely forgalomnak kiterjesztése automoblok beszerzését fogja szükségessé tenni. — már pedig az itt készíthető automoblok csak a nagy vámat figyelembe véve jóval olcsóbban lesznek előállíthatók.

Tisztelettel javaslatba hozom a tekintetes Törvényhatósági Bizottságnak, méltóztatásuk a felhatalmazást megadni, hogy a 20889. és 20910—442—1907. szám alatt hozott a Nagyméltóságú magyar királyi belügyminiszter ur 34968—908. számú intézkedésvényével jóváhagyott határozat, valamint a 9851—198—1908. sz. felhatalmazás alapján az % alatt csatolt részvényaláírási ívet a város közönsége nevében jegyezhessem s egyben kérem kimondani, hogy a felhatalmazásra vonatkozó határozat csak birtokon kívül felelbevezhető, mert alapítók az aláírókkal szemben kötelezettséget vállaltak, hogy az alakuló közgyűlést még ez év szeptember hónap folyamán megtartják, már pedig a város közönségének jegyzése nélkül az alakuló közgyűlés megtartható nem volna, az aláírást a kötelezettségből kiesznének, a mi a város fontos közérdekének hátrányára szolgálna.

Varjassy,
polgármester.

Mohikán: A nevem Mohikán Manó. Magyarazatot kérek!

Az idegen ur: Magyarazatot? Nem elég, hogy felpofoztam? Mustrá! megának az én tyukszememen ácsorogni? Ácsorogjon a saját tyukszemén, gazember. (Olébb megy.)

Mohikán (megvetéssel): Gyáva fickó! Felpofozza az embert, de nincs bátorsága a nevét megmondani.

A neje: Mohikán, most már lovag vagy. Már fel vagy pofozva. Mikor lesz a párba?

Mohikán: Hagyj nekem békét.

A lovasrendőr: Kérem a nevét. (Mohikánt nyilvános botrányért fölírja.)

Az iskolaszolga: Itt a sorszám! (Mohikán kezébe ad egy cedulát.)

Mohikán: 177? Ez sok. (Egy koronát ad az iskolaszolgának.) Jobb számot kérek.

Az iskolaszolga: (másik cedulát ad neki és elhúzik.)

Mohikán: 1425! A gazember!

IV. felvonás.

Éjfélt tizenkét órakor. A Mohikán család végre az igazgató elé jutott.

Az igazgató: A fiucsának főlőleg volt a tanzereket magával hoznia. De ha már elhozt, megmondhatom, hogy a Prűtyök—Stedlacek féle magyar nyelvtan már nem jó. Ez csak a harmincadik kiadás. Tessék a harminc-negyediket megvenni, amely a „—nak, —nek”

képző gyakorlati használatának ujból aranyalattal bővült. Ugyssintén rossz a nullcírkil, mert részöl van a fogója, nem pedig csontból. A keresztlévél rendben van. Az iskolai bizonyítvány is. Hol az újraöltési bizonyítvány?

Mohikán (Manókához): Hol az újraöltési bizonyítvány?

Manóka: Most jut eszembe, otthon felejtettem a nabkaszliban.

Az igazgató: Sajnálom, akkor a beiratás lehetetlen Tessék holnap jönni. Akkor talán sikerül.

Az iskola folyosóján Manókát az apja elveri. Manóka bög.

Mohikán: É: ezéti kopáltam én egész nap! Nem estünk semmit! Pfuj! Ez legyen egy közoktatás!

V. felvonás.

Minthogy a dolog, mely már az első felvonásban unalmas kezdett lenni, végkép unalmas, az ötödik felvonást is kihagyjuk. Röviden megemlíjük azonban, hogy az u'olsó villamos már elment és így a Mohikán-család bérkocsin robog haza. Mielőtt a fűggőay legördülne, a bérkocsis a következőleg nyilatkozik:

— Mit? Husz krajcár borralaló? Fogja, én adok magának egy koronát. Legyen egyszer jó napja. Ha nincs pénz gummirádúra, járjon gya'og, vén cirkéfogó.

Neptun.

Sulyos vádak egy pénzintézet ellen.

Megsemmisített esküdtbirósági ítélet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 2

Rendkívül érdekes ügyben ítélezett ma a kuria büntető tanácsa. Egy nyitrai hetilap szerkesztője lapjában több cikken keresztül sulyosabbnál-sulyosabb vádakkal illetve egy nyitrai bank igazgatóságát, a mely sajtópert indított a cikkek írója ellen. A szerkesztőt a pozsonyi törvényszék felmentette a rágalmaszás vádjáról, a kuria azonban ma megsemmisítette az ítéletet és új tárgyalást rendelt el.

A feltűnést keltő per előzményei a következők:

A *Nyitrai Hírlap*, egy magyar és német nyelven megjelenő hetilap 1906. é. február és márciusi számaiban egy cikksorozatjelenet meg a szerkesztő Grünfeld Náthán odaváló ügyvéd tollából. „A mi hitelintézeteink elmen.” A cikksorozat többek között foglalkozott a Nyitrai Központi Bank r. t. ügyeivel s azt írta, hogy a bank igazgatósága rendszeresen hamisítja az intézet mérlegét, hamis kimutatásokkal vakítja el a részvényeseket és betevőket. Az igazgatóság mértéktelen tudatlansággal veszteli az intézetet, amint az a tehetetlen vezetőségtől másként fel sem tehető. A vezetőség tiszta nyereséget mutat ki, holott az nem egyéb mint Potemkin falvak s ha a törvényszék egyszer vizsgálatot indítana a banknál, ugy bizonyára csunya históriák derülnének ki.

Brown Viktor, Neumann Emil és Jónás s Zoltán Armin dr., az intézet igazgatói a cikk miatt a pozsonyi esküdtbiróság előtt rágalmasz és becsületsértés miatt jelentették fel Grünfeld ügyvéd szerkesztőt, aki azt vallotta, hogy ő maga is volt a pénzintézet igazgatója, de látván a sok visszaélést, otthagya állását. A panaszosok viszont bizonyítani kívánták, hogy a vádlottat, mint igazgatót ők menesztették s hogy meg akarta az intézetet szarolni. A bíróság csupán a vádlott tanult hallgatta ki s az esküdtek verdiktje felmentette Grünfeld Náthánt a vád alól. A kir. kuria ma Bernáth Géza elnöklété alatt megsemmisítette az esküdtbiróság ítéletét, új tárgyalást rendelt el, amelyen a panaszosok ellenbizonyítékkal is meghallgatandók és mérlegelendők.

TANÚGY.

(—) Kevés a hely az aradi főgimnáziumban. A beiratások alkalmával tűnik ki mindig, hogy az aradi főgimnázium helyiségei milyen kevéssé felelnek meg rendeltetésüknek. Az aradi gimnázium helyiségei nem tudják befogadni azokat a növendékeket, akik beiratásra jelentkeznek és így az igazgatóságnak sokakat el kell utasítani. Eddig a gimnáziumban két nap alatt négyszázharminc növendéket vettek fel. Legtöbben a IV-ik osztályban jelentkeznek s azt párhuzamosítani kellene, ha hely volna. Az eddig visszautasítottak között egy románfiu is volt, aki a brádi román szemináriumból román nyelvű bizonyítványt hozott. Amikor azonban a közjegyzőnél ma magyarra fordította a bizonyítványát, Burián igazgató föl vette az intézetbe.

(—) Beiratások a női kereskedelmi tanfolyamra. Az Aradi Kereskedők Köre által fenntartott, nyilvános jogú női kereskedelmi tanfolyamra a beiratkozások szeptember 1-én kez-

dődnek és 4 óig tartanak. A beiratások naponta déli 12 órától 1-ig a tanfolyam vezetőjének, dr. Somogyi Gyula tanárnak lakásán (Dák Ferenc-utca, Földes-ház) és délután 5-6 órakor az Aradi Kereskedők Köre helyiségében (Szabad-ság-tér 7. sz. I. em.) tartatnak meg. Beiratási díj husz korona, tandíj az egész tanfolyam idejére száz korona, amely havli részletekben fizetendő. Egyéb díj a hallgatókat nem terheli. A tanfolyamra négy polgári vagy felsőbb leányiskolát végzett leányok vétetnek fel; akik ily bizonyítvánnyal nem rendelkeznek, felvételi vizsgát tehetnek. A kör vezetősége szegénysorsú leányok részére két féldíjas helyet létesít; ez utóbbiakra a kórvények ugyancsak szeptember 4-ig, Meer Armin, a közművelődési osztály igazgatójának nyujtandók be. Az előadások szeptember 9-én a polgári leányiskola egyik tantermében kezdődnek s naponta 2-5 óráig tartanak.

HABSBURG HERCEG Bosznia élén.

Készülődés az önállóságra.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 2

Az ugynevezett „bosznia-hercegovinai végrehajtó-bizottság”, mely különösen a delegációk alkalmával nem egyszer adott életjelt magáról — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a következő és politikai körökben nagy feltűnést keltett beadványt intézte Aerenthal báró külügyminiszterhez:

Kegyelmes Uruak!

Az alólt végrehajtó-bizottság a következőket bátorodik notifikálni (!) Excellenciádnak: Az oszmán birodalomban lefolyt események ilyesféle világossággal ébresztették öntudatra Bosznia és Hercegovina lakosságát a saját helyzetéről. A berlini szerződés szignatárius hatalmai csak kényszerhelyzetben engedték át a két tartományt Ausztria-Magyarországnak, de az annexióhoz ők se adták hozzájárulásukat. Ellenkezőleg, a szultán szuverénitásának továbbfennmaradása minden kételyt kizáró módon kimondatott.

Törökország akkor gyenge volt és túrta a két tartomány annexióját, ami által hallgatag lemondott az azokhoz való minden jogról. De az osztrák-magyar monarchia a két tartomány államjogi helyzetét mindaddig nem tudta precizizálni és Bosznia és Hercegovina ma, harminc év után új experimentumok küszöbén áll, amelyekhez azonban semmi körülmények között se fogja magát odatenni.

Az Ausztria-Magyarországon folyó nemzetiségi küzdelmek nem teszik ajánlatossá, hogy Bosznia és Hercegovina a monarchiához csatoltassék. E tekintetben se a megrendelt lojális tüntetések, se azok az ígéretek ne téveszzenek meg senkit, amelyek a képviselői rendszerre nézve kilátásba helyezettek. Harminc évvel ezelőtt ráoktrojálták Boszniára és Hercegovinára az osztrák-magyar adminisztráció! Míg a két tartomány lakossága az erre felhatalmazott végrehajtó bizottság útján kijelenti, hogy ez az adminisztráció nem kell neki és hogy önrendelkezési jogát akarja érvényesíteni.

Az alóllott végrehajtó-bizottság tehát, a lakosság többségével egyetértésben, elhatározta, hogy Boszniának és Hercegovinának önálló állammá való emelésére az előkészületeket megteszi. A végrehajtó bizottság ezt erőszakos eszközök alkalmazása nélkül akarja keresztülvinni és az ország kormányát alkalmas pillanatban primo loco egy habsburgi hercegnek szándékozik felajánlani. Ha azonban a cs. és kir. kor-

mány a kérdés ezen egyetlen elfogadható megoldását ellenézné, ugy a végrehajtó bizottság abból azonnal le fogja vonni a következtetéseket.

Est a notifikációt egyidejűleg megküldtük a signitárius hatalmaknak is.

1908. szept. 1.

A bosznia-hercegovinai végrehajtó-bizottság nevében az elnök.

(Olvashatatlan aláírás.)

TELJES vasárnapi munkaszünet.

A kamarában ma délután tartott vegyes bizottsági értekezlet foglalkozott a vasárnapi munkaszünetről alkotott törvényjavaslattal s a teljes vasárnapi szünet mellett foglalt állást.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 2.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara az ipari munkának vasárnap és ünnepnap szüneteléséről alkotott törvényjavaslat előadói tervezetét a mai napon Kristyó János elnöklété alatt tartott értekezleten, melyre a kamara az összes érdekelt tényezőket meghívta, beható tárgyalás alá vette. A legközelebb tartandó kamarai közgyűlés után a törvényjavaslatot illető véleményét az érdekeltek észrevételre és kívánságainak figyelembe vételével fogja megállapítani.

Az elnök megnyitó szavai után Szilágyi Kiss István a munkások érdekében, hogy azok a munkaszünetet megelőzőleg túlságosan kihasználhatók ne legyenek, a 24 óra helyett 36 órai munkaszünetet javasol, mihez azonban az értekezlet hozzá nem járult. A vonatkozó szakasznál azt a dicséretes előterjesztést tette, hogy vétessék fel a törvénybe: égetett szeszestíalt (pálinkát) a szombat esti zárórától hétfő reggelig semmiféle üzletben kímérni ne lehessen. Az értekezlet nagy helyesléssel fogadta az indítványt, egyúttal kimondotta, hogy ezen rendelkezésnek felvétele érdekében a többi kamarákat is megkeresi.

A 9. § nál, mely a törvényhatóságok első tisztviselőinek — jogorvoslat kizárásával — a felhatalmazást a munkaszünet alól esetről-esetre kivétel megállapíthatására megadja. Kádas dr. iparostületi titkár azt fejtegette, hogy elvi szempontból azok határozatait birtokon kívül megfelelőbbnek kellene kimondani. Az értekezlet azonban Sarlot főkapitány, valamint a kamarai titkár hozzászólása után ezt nem találta célszerűnek.

A 16. § tárgyalásánál Kneffel Lajos, az aradi kereskedelmi testület kiküldöttje — noha egyéni nézete szerint a teljes vasárnapi munkaszünet mellett foglalt állást — a testület megbízásához képest azt a kívánságot fejezte ki, hogy a munkaszünet az országban kivétel nélkül is óráig tartson és pedig miután az üzleti irodák szerves és szoros összefüggésben vannak az üzleti eladással, épen ezért a munkaszünet az irodai és üzleti alkalmazottakra egyformán állapíthatassék meg.

A 18. §, mely a munkaszüneti napon foglalkoztatott alkalmazottaknak kárpótlást biztosít, Kneffel szerint teljesen eljuttatandó, mert ez csak az egész kereskedelem megbénítására, fejelem megbolygatására, a személyzet szaporítására stb. vezetne. Az értekezlet, mivel az elnök Sarlot és Kádas dr. hozzászólása után a teljes vasárnapi munkaszünet mellett foglalt

állást, a kárpótlás kérdésére kiterjeszkedni szükségesnek nem tartotta.

Az értekezleten jelen voltak: Kristyóry János kamarai elnök, Sarlot Domokos főkapitány (Arad sz. kir. város képviselőjében), Braun Mór az aradi Lloyd társulat képviselőjében, Knéfel Lajos, a kereskedelmi tesület képviselőjében, Kádas Lajos dr. az ipartestület képviselőjében, Szilágyi Kiss István, mint az aradi munkások szakszervezetének bizottságának kiküldöttje, Varjassy Lajos dr. kamarai titkár, mint előadó.

Kossuth Ferenc állapota javul.

Szterényi folytathatja utját.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 2.

Kétségtelen, hogy Magyarországnak nemcsak legközelebbi, de talán távolabbi jövője is szoros összefüggésben van Kossuth Ferenc életével. Jót vagy rosszat jelent-e az a jövő, azt bajos megjósolni, de hogy Kossuth létével vagy nem létével a legbensőbb kapcsolatban van, azt meg tudja ítélni az is, aki különben politikával nem foglalkozik.

Ezért kötelességünknek tartjuk Kossuth állapotáról, amennyire lehet, híven beszámolni.

Ime tudósítónk jelentései:

(A tegnapi állapot.)

Kossuth Ferenc a tegnapi napon semmit sem változtatott életmódján. Délelőtt 10 órától délután fél 3-ig rövid megszakítással fogadta a főosztályok előadóit, olvasta az aktákat és a véglegesen elintéztetteket alá is írta. Közben fogadta a győri küldöttségeket, akik a képviselőjelöltjük részére kértek hivatalos támogatást és délben Müller Kálmán tanár háziorvost, akivel tréfálkozott is, hogy már holt hírét is költik. Reggel ugyanis elolvasta az összes lapokat és így tudta, hogy mit híreszteltek róla a tegnapi lapok.

(Mit mond Müller Kálmán?)

Müller tanár elmondja, hogy tegnap délben járt Kossuthnál és miután azóta nem hívták — ez a beszélgetés reggel 9 órakor folyt le — feltételezi, hogy a miniszter állapotában hátrányos változás nem állott be, miután ő a környezetnek szigorúan meghagyta, hogy a legkisebb rosszabbodásnál azonnal értesítsék.

Arra a kérdésre, hogy ez a változatlanság állapot jó, vagy rossz-e, azt felelte Müller:

— Semmivel sem rosszabb és semmivel sem aggasztóbb, mint ezelőtt hat évvel.

(A mai látogatás.)

A tanár ma délelőtt 11 órakor tette meg rendes látogatását Kossuthnál. Ez alkalomból tudósítónknak a következőket mondta:

— Kossuth az éjszakát elég jól töltötte; fájdalmai kevésbé bántották. Az izadmány lohadó félben van. A közérzet kielégítő. Ma is intézi az ügyeket a referensekkel.

(Déli jelentés.)

Délben Kossuth közvetlen környezetéből a következőket jelentették: Kossuth ma igen jól érzi magát. Délig nyolc referenst fogadott. Szterényi József állam-

titkárt táviratilag értesítették, hogy folytathatja utazását. Sem a minisztert, sem az államtitkárt senki sem fogja helyettesíteni; Kossuth továbbra is személyesen fogja vezetni a minisztériumot.

Gyilkos merénylet Zágráb főterén

Kirabolt ékszerüzlet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 2.

Páratlanul vakmerő rablógyilkos merénylet történt ma délben a horvát főváros legforgalmasabb és legélénkebb utcájának egyik üzletében. Egy uriasan öltözött fiatal ember vásárlás ürügye alatt betért egy előkelő ékszerüzletbe, ahol az ékszerész anyját egy hatalmas késszurással életveszélyesen megsebesítette, kirabolta az üzlet pénztárát és azután nyomtalanul eltűnt.

A nagy feltűnést keltő merényletről Zágrábról a következőket jelentik:

Zágráb egyik legnagyobb forgalmu és legkedveltebb sétaterén, az Licán van a Lavric-főle előkelő ékszerüzlet. Dél tízenként órakor az üzlet tulajdonosa felment a házban levő lakásába ebédelni, míg anyja, egy éltesebb asszony, az üzletben maradt. Közvetlenül az ékszerüzlettel szemben állandóan egy lovasrendőr posztol.

Néhány perccel tízenként óra után egy elegáns külsejű urlember lépett be az üzletbe és különféle ékszereket akart válogatni. Az öreg asszony az értéktárgyak egész halmozatát rakta eléje, de az idegen ur azt mondotta, hogy nagyobb választékot szeretne látni.

Az öreg asszony ekkor hátrafordult, hogy újabb tárgyakat hozzon elő, mire a fiatal ember hirtelen kést rántott elő, az asszalt mögé ugrott és teljes erővel hátra dőlt az öreg asszonyt, aki egy jajkiáltás nélkül roskadt le a padlóra. A merénylő ezután kirántotta a pénztárfiókot, az ott talált arany és ezüstpénzt zsebre vágta s anélkül hogy az előtte heverő ékszerekhez nyúlt volna, kislátott az üzletből, felugrott az utcán rá várakozó két lovas békocsíra és elhajtatott.

Egy negyed óra múlva jött vissza az üzletbe a tulajdonos, aki megrémülve látta, hogy anyja vérbe fagyva eszméletlenül fekszik. Azonnal rendőrt hívott, majd telefonon értesítette a főkapitányságot, ahonnan egész csapat rendőrt küldtek a helyszínre. A merénylő hírére csakhamar óriási tömeg gyűlt össze az üzlet előtt.

Az előhívott orvos megállapította, hogy az ismeretlen gyilkos egy élesre lent, hosszú késsel hátulról a szerencsétlen asszony bal lapockájába szurt és igen mély sebet ejtett, úgy, hogy az öreg asszony a halállal vívódik.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított a vakmerő rablógyilkos kézrekerítésére.

Késő éjjel jelentik: Az öregasszony, anélkül, hogy kihallgathatták volna, a délután folyamán behalt sérülésébe. A rendőrség a gyilkost, Schvetic János huszonhárom éves büntetett előéletű kereskedősegédet kézrekerítette. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy nagy nyomorban élt és az utóbbi napokban már minden értéktárgyát elzálogosította. Régen készült arra, hogy az öregasszonyt megöli, de tervének keresztülvételére csak ma kínálkozott alkalom.

A gyilkos kereskedősegédet letartóztatták.

FEGYELMI

a „Jegyesek Albuma” miatt.

Aradi feljelentés az igazságügyminiszternél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Az aradi kereskedők és iparosok egy részének a *Jegyesek Albuma* című vállalatnak szemben felmerült ismeretes dolga egy bonyodalmas részlet folytán az igazságügyminiszter elé került.

Ismeretes, hogy a *Jegyesek Albuma* ügynökei savaros szövegű megrendelő lapokat irattak alá mintegy hetven aradi iparossal és kereskedővel. Ezeknek a megrendelő lapoknak révén azután képtelen nagyságu követeléseket akart az aláírók ellen támasztani. A megrendelő lap szerint az aláírók annyiszor tíz husz fillért fizetnek, a hány jegyes párnak a *Jegyesek Albuma* megküldik. A vállalat engedményese az albumot az irástudatlan, parasat jegyeseknek is meg akarta küldeni s ez évente 1000—1500 korona összeget számlálna a megrendelőknél.

A tévútra vezetett iparosok és kereskedők Mittler Izidor dr. útján keresetet adtak be Szilas Mór marosvásárhelyi kereskedő, mint a *Jegyesek Albuma* vállalat aradi részének engedményese ellen, a szerződés, illetve a megrendelő levél érvénytelenítése iránt, miután az engedményes azt nem az ő szerződésbeli akaratuk szerint akarja végrehajlani. Az aradi kir. járásbírósg ki is tüste szeptember 12-ére a tárgyalást s arra Szilas Mór megidézte. Az idézés és a vólívek azonban aznap jöttek vissza Marosvásárhelyről, hogy azokat nem lehetett kézbesíteni, mert Szilas Mór külföldön van, felesége pedig fürdön időzik.

Az aradi kereskedőknek azonban tudomására jutott, hogy Szilas Mór ugyanakkor, amikor az idézést kézbesíteni kellett volna, nem volt külföldön, hanem Marosvásárhelyt tartózkodott, sőt maga nevelve muatta Kovács József marosvásárhelyi órásnak és Davidovics Ferenc kereskedelmi ügynöknek az *Aradi Közlöny* nek azt a számát, amely azt írta, hogy ő külföldön van.

A beszerzett adatok alapján Mittler Izidor dr. aradi ügyvéd fegyelmi feljelentést tett a marosvásárhelyi járásbírósg vezetőjéhez az illető ügyben eljárás közeg ellen és kérte a vizsgálatot arra kiterjeszteni, hogy a kézbesítési ezen eljárása nem-e idegen befolyás révén történt.

A fegyelmi főjelentésről annak széleskörű érdekeltségére való tekintettel jelentést tettek Günther Antal igazságügyminiszternél, mint legfőbb felügyeleti hatóságnak.

A marosvásárhelyi járásbírósg vezetősége tudatta, hogy a fegyelmi eljárást meg fogja indítani. A Szilas Mór ellen indított kereset újabb tárgyalását az aradi járásbírósg október 1-ére tüste ki s az arra szóló idézést Szilasnak már szabályszerűen kézbesítették, sőt már Szilas Mór maga jelentette be az aradi járásbírósgnak, hogy a tárgyaláson meg fog jelenlenni.

A balpárt értekezlete. Budapesti tudósítónk jelent: A balpárt ma értekezletet tartott, amelyen megbotránkozásának adott kifejezést, mert a kormány tétlenül tűri, hogy Volomiszov orosz tábornok most Horvátországot bejárva, nyilván orosz pénzből, délszláv izgatást folytathasson. A balpárt a képviselőházban is szaválszándékozik tenni a dolgot.

HARC a mindennapi kenyérért.

A főszámvevő titka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

A polgármester kijelentéssel nem nyugtatják meg a városi tisztviselőt kar. Nem várnak a fizetésrendezés életbeléptelg, hanem a szeptemberi közgyűléstől drágasági pótlékokat kérnek. Elégssor irtunk már erről s a közönség jól tudja, milyen módon akarták a tisztviselők megoldatni a pótlék-kérdést.

A városházán ma egy olyan kérvényt közzétettek aláírás céljából, amely kéri ugyan a pótlékokat, de ebben már szó sincs felesleges állások megszüntetéséről. Kétségbeesett hangon és sőtét színekkel adják tudtára a törvényhatóságnak, hogy már a „betevő falatjuk” sem biztos a kérés a pótlék folyósítását. Mint érdekes korrajzszerű adatot közöljük ezt a kérvényt, de megjegyezzük, hogy a városi pénztári tisztviselők nem irták alá, mert nem fedik nevökkel az abban elmondottakat.

A tisztviselői kétségbeesésnek dokumentuma a következőképp szó:

Szágyonpir borítja el arcunkat a folytonos könyörgések miatt, de kénytelenek vagyunk vele szembe állani. Az életünk eme szörnyű és fokozatosan növekvő drágaság mellett a nélkülözések egész láncolatát képviseli, helyzetünk türelmetlen, mindenről, ami némiképp nélkülözhető volt, már rég lemondunk s már a mindennapi betevő falatunk sincs a jelenlegi állapotok mellett biztosítva. Folytonos fizetésrendezéssel kecsegtetnek, de ez csak írott malaszt marad és ha valamikor meg is jön a megváltás órája, kérdés, mikor lesz az? Addig is élni kell, de miből? A munka folyton növekszik, munkaidőnk most is két órával hosszabb az állami tisztviselőknél és míg azok megélhetéséről gondoskodva van, mi mostoha gyermekkel vagyunk a sorunk, róunk megfélemlen a munkaadó város, pedig önmagát tiszteli meg a törvényhatóság, ha azoknak, kik érdekelt szolgálatják, a megélhetését biztosítja.

As elkerülhetetlen nyomor kérését tehát rá, hogy arra kérjük a tekintetes törvényhatósági bizottságot, miszerint a múlt évben megzavart drágasági pótlékokat ismét folyósítsa, hogy addig is, míg a soká vajdó és epedve várt fizetésrendezés elérkezik, élni bírjunk és ki ne düljünk a sok nélkülözés miatt.

Arról értesülünk, hogy a kérvényező azért álltak el a felesleges állások megszüntetésének s az így felszabadult összegeknek az ő pótlékuk fedezésére való fordításának kérelmétől, mert Kilyéni János főszámvevő más megoldási módot talált.

A főszámvevő most dolgozik ugyanis a jövő évi költségvetés összeállításán, amelynek végösszege, mint azt megirtuk, a pótládó csökkenését igéri. Még a pótládó leszállítása mellett is találunk olyan fedezetet, mondotta Kilyéni munkatársunknak, amelyből a pótlék folyósítható, anélkül, hogy a város pénztárát egy fillérnyivel is megterhelné. Hogy mi módon és milyen bevételekből kerül ez ki, azt most még nem árulhatom el. Ez titok.

Hogy miért kell ezzel titkolódnunk, azt mi nem értjük. Ugy látszik a városházán állandó rendszerré kezd válni, hogy a

nyilvánosság elé és a közvélemény elbírálása alá tartozó dolgokat titokként kezelik. Már pedig a titokban rendszerint nem szokott áldás rejtőzni.

Sikkasztással vádolt primadonna.

Nem igaz a vád?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Az „Aradi Közlöny” vasárnapi számában egy Aradon is jól ismert primadonna pénzügyeit tárgyaló közlemény jelent meg, melybe az információ egyoldalúsága folytán több téves állítás causzott be. Jól informált helyről ugyanis ma a következőkben ismertetük velünk az ügy részleteit:

Igaz, hogy nevezett primadonna tartozik Berger Mór szabadkai kereskedelmi alkalmazottnak és pénzágensnek 3000 koronával. Igaz az is, hogy nevezett primadonna megengedte, hogy a tartozás fejében ékszereit fentemlített pénzügynök lefoglalassa biztosíték gyanánt.

Azonban nem igaz, hogy nevezett primadonna az ékszereket elsikkasztotta és hogy ismeretlen tartózkodási helyre utazott. A valóság az, hogy nevezett színművésznő nem tudta pontosan betartani a havi 200 koronás részletet, hanem csak havi 100 koronát törlesztett hitelezőjének. Berger Mór azonban ezzel nem elégedett meg és a primadonna ruháira és ékszereire szoros zár elrendelését, majd pedig árverés kiírását kérte. Az árverést ki is tűzték a primadonna ékszereire augusztus 28 ára Brassóba. A ruhákat foglaltató feoidatta a végrehajtás alul, mert nem akarta bevárni, hogy a ruhákat a bíróság oldja fel, s akkor az eljárás költségeit ő fizesse. A szóban forgó primadonna azonban augusztus hó 20 án szerződését Komjáthy brassói színházgáttal felbontotta s Budapestre utazott, hogy a Lukácsfürdőben kurát tartson. Természetesen minden ruháját, felszerelését s így ékszereit is magával vitte, úgy, hogy az augusztus 28 án Brassóba érkezett Berger pénzügynök és Petrovics ügyvéd semmit sem árvereltethettek. Petrovics ügyvéd felszólította a brassói végrehajtót, hogy miután az ékszerek nincsenek ott, hivatalból tegye át az iratokat a brassói büntető járásbírósághoz. A végrehajtó azonban kijelentette, hogy nem lát büncselekményt fennforogni, s az iratokat nem teszi át a büntető bírósághoz, egyben felszólította Petrovicsot, hogy tűzessen ki újra árverést a szóban forgó színművésznő ellen, annak újabb tartózkodási helyére, mert csak akkor lehetne esetleg megvádolni nevezett primadonnát, ha ő jelen lenne az árverésen, az ékszerek azonban nem lennének meg.

Petrovics ügyvéd és Berger pénzügynök ezt tudomásul is vették és nem lévén büncselekmény, nem is tettek a primadonna ellen büntügyi feljelentést, miután a primadonna nem zálogosította el ékszereit, sem Brassóban sem másutt. Amit pedig tett — hogy Brassóból elutazott — azt jogosan teheti. Ezenben nem igaz az sem, hogy tartózkodási helye ismeretlen; ő e hó 15 éől fogva a kolozsvári színház tagja.

As aradi közönség előtt is kedves primadonna pedig ékszerek nélkül, de mindig kedvesen fog játszani Kolozsvárt. De hát édes Istenem! A primadonnát nem az ékszerek teszik.

Mi a magunk részéről megjegyezzük, hogy sem az eső cikkünkre, sem a mostani közleményre vonatkozó okiratokat nem láttuk. Azonban — ezt kijelentjük — mindakét cikk adatait megbízható helyről kaptuk.

Utazás vasuti jegy nélkül azaz inkább vasuti jeggyel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

A kalauzoknak és egyéb vasuti főhatalmaságoknak kimeríthetetlen ambíciója az, hogy nyakon csipjenek olyan utasokat, akik vagy a más jeggyel vagy egyáltalában jegy nélkül zónáznak. Ez a tiszteletreméltó igyekezet azután rendszerint azt eredményezi, hogy azoknak, akiknek tényleg van nehéz forintokért megváltott jegyük, kellemetlenségeket okoznak, akik pedig csakugyan hamis fufanggal potyán utaznak, azokat vigan cipelik tovább.

Tanaságképen illusztrálja pedig ezeket a nagyon is elavult igazságokat egy ismert kiváló aradi jogásznak mulatságos kalandja.

Az ügyvéd tegnapelőtt a délutáni gyorsal Budapestre utazott. Megváltotta a jegyét súlyos 16 koronáért s beült egy másodosztályu Pullmann kocsiába. A jegyet a mellényzsebébe gyúrta, mivel pedig a vonaton való foglalkozások között az alvás a legpraktikusabb, már Kigyósnál hatalmas, sikerekben gazdag bünpörökről vagy legalább is zsiros fényreményekről álmodozott.

Körülbelül husz perc multával bejön a kocsi a kalauz és kéri a jegyet. Az ügyvéd féltalomban belevájál a mellényzsebébe, hogy a jegyet kihasználja. Véletlenül ugyanabban a zsebében volt egy apró cédula is. Egy beadvány száma volt a cédulán, melyet régebben a Kereskedelemügyi Miniszteriumba benyújtott. A cédulán ez állott:

Kereskedelemügyi m. k. miniszterium
9784 /IV. C.

A kalauz megnézi a cédulát. Hm! — Kereskedelemügyi miniszterium! Ez bizonyosan valami előkelő szabadjegy. Az az ur pedig — már mint az ügyvéd, olyan nyugalommal alszik, mint aki tudja, hogy teljesen rendben van ezzel a cédulával a szénája.

A kalauz tehát elfogadta ezt a papírszeletet jegy gyanánt. Mindamellett magához vette, hogy az ellenőrnek megmutassa.

Tényleg. Az ellenőr később be is jön a kocsiba. Megnézi a cédulát. Összehuzza a homlokát. Aztán megint alaposan szemügyre veszi a papírosdarabot. Majd szemügyre veszi az ügyvédet.

Az ellenőr már bölcsőbb ember volt.

A homlokára ütött

— Aha! most megcsiptünk valami gaz kópét. No majd adunk neki.

Hagyta tehát az ügyvédet — aludjon tovább.

A legközelebbi stáción a gyorsvonatnak egy pernyi megállása van. Az ellenőr óriási diadallal sietett az állomásfőnökhöz s örömköz meg mámorok közepette mutatja meg a papírosdarabot, amelyivel valami agyafurt elak akart potyára Budapestre utazni.

Az állomásfőnök felöltötte legkomolyabb ábrázatát s bevonult a kalauzzal meg az ellenőrrel a kocsiába. Haragosan odaszólt az ügyvédnek:

— Tessék kiszállni.

Es nagyobb indokolás kedvéért az alvó prókátort meg is rázta.

Es iszonyu méltatlankodással felel:

— Bizem ágában sincs. Ott szállok ki, ahol akarok!

— De csak szálljon ki itt uraságod!

— Majd Szolnokon, mert ott vacsorázni akarok! Az urat pedig kérem, ne savorjon engemet, én még aludni szeretnék.

Az állomásfőnök erre nem válaszolt: Méltóság-teljesen elvonult.

Nyomban betelefonált a községbe, hogy négy esendőt küldjenek, mert a vonaton egy veszedelmes alakot kell letartóztatni.

A gyorsvonat természetesen ez alatt vesztegelt a pályán, senki sem tudta, mi történt. Csak az ügyvéd kupéjában volt óriási szenzáció ereje. Mindenki várta, hogy a léprekerült utast vasra verve vegyék le a kocsiról.

Egy negyedóra múlva az állomásfőnök bejött a kupéba négy szuronyos csendőr kíséretében. Most már erősebben esengett a hangja:

— Felszólítom önt a törvény nevében, szálljon ki!

— Megbolondultak az urak? Miért szálljak ki én itt, amikor Pestig váltottam jegyet.

— Hahaha — kacagott lidércszerűen a főnök — Pestig? És váltott? És jegyet? Ezt a rongyot lát ni? Ezzel akar maga bennünket becsapni?

Az ügyvéd ámulva néz az inkriminált cédulára. Azután a mellényzsebébe nyúl és kivesszi a szabályszerűen megváltott jegyet.

— Iszonyu elhülés! Az állomásfőnök piros lesz, mint a karján levő szolgálati szalag. Mérgében leszidja az ellenőrt, az ellenőr a kalauzt, a kalauz pedig — kit szidjon szegény! — Magában káromkodik. A csendőrök a publikum nagy hahótája közben levonultak és az ügyvéd boldogan, diadalmasan folytatta: utját és álmait egészen Budapestig.

Eleven fáklya.

Halálos szerencsétlenség Apátfalván.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

A szerencsétlenségek, az emberi kedélyt megrázó események történetében is ritka szerencsétlenség történt — mint azt lapunk tegnapi számában megírtuk — a szomszédos Apátfalván. Veréb Pál jómódu kereskedőnek András nevű 23 éves fia petróleumot fejtett az atyja üzlete mellett levő raktárhelyiségben. Egyszerre a petróleum, eddig még meg nem állapított oknál fogva felrobbant. A felcsapó lángoktól először tüzet fogott a szerencsétlen fiatal ember ruhája, ki mint égő fáklya rohant az üzlethez közel levő vasúti sínek felé, hol felbukott és az épen ott haladó vonat keresztül ment rajta és darabokra vágta.

A rémes szerencsétlenségről tudósítónk a következőket közli velünk:

Tegnap délután Veréb Pál kereskedő arra kérte András nevű 23 éves fiát, ki neki rendszerint üzletében segédkezett, hogy az üzlethez közel fekvő raktárhelyiségben levő két hordó petróleumból az egyiket fejtse le.

A fiu nyomban eleget tett atyja kívánságának. Vette a petróleum fejtéshez szükséges eszközöket és a raktárba ment. Körülbelül fél óráig volt távol a fiu, midőn egyszerre óriási durranás reszkettette meg a levegőt, mely nemcsak a fiatal ember szüleit ejtette rémületbe, de rossz sejtelemmel töltötte el a Verébék közelében levő házak lakóit is.

Az óriási robbanásra mindenki az utcára sietett, hogy megtudja a durranás okát. Pár pillanat múlva égni kezdett Verébék háza. Már mindenki azt hitte, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt, mint a tüzeset, mikor rettentő látvány tárult a tüzet oltani akaró közönség elé. Rémes sikoltással futott lángoktól borítva Veréb Pálnak András nevű fia a közeli vasúti sínek felé.

A rettentő látvány hatása alatt mintha gyökeret vert volna mindenkinek lába a földbe, senki sem gondolt a szerencsétlen fiatalember feltartóztatására, ki mint égő fáklya rohant a sínek felé.

Csak a sinpárig jutott el. Itt rettentő fájdalmi következtében összeroskadt. A teljes erővel haladó vonat keresztül ment rajta. *Mire odafutottak, csak egy darabokra szakgatott, még mindig égő holttestet találtak.*

Az eset általános feltűnést keltett Apátfalván. Óriási a részvét a szerencsétlen család iránt, mely nemcsak egy derék és törekvő fiut vesztett el szerencsétlen módon, de még a tűzvész következtében is tetemes károkat szenvedett.

Letartóztatott detektív.

Egy tulbuzgó rendőr tévedése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 2

Mulatságos történet esett meg a főváros egyik postahivatalában. Hónap elején a postán nagy sürgős forgás szokott lenni s ilyenkor bő alkalmuk van a zsebmetszőknek a tolvajlásra. Hogy ennek elejét vegyék, a rendőrség ilyen alkalommal mindig egy-egy detektívet szokott a postahivatalokba küldeni, hogy az ott szemlertartsa a jövő-menő embereket és nyakon csipje a szerencsét próbáló zsebtolvajokat.

Igy történt ez ma a Ferenc-körúti posta hivatalban, ahol a nagy pénzforgalom lebonyolítása végett tegnap és ma is igen sok ember fordult meg. A főkapitányságról Valter Vilmos detektívet rendelték ki felügyeletet teljesíteni. A detektív reggel bemutatkozott a postafőnök néli, azután egész délelőtt fel s alá sétált a postahivatal ablakai előtt, figyelve a járókelőket.

A postahivatal tisztviselőinek már délelőtt feltűnt, hogy egy szurós tekintetű ur folyton fel és alá sétál a helyiségben, gyakran betekint a dolgozó alkalmazottak ablakaiba, majd pedig a közönséget szemléli. A hivatalnokok természetesen nem ismerték a detektívet s azt hitték róla, hogy bizonyosan zsebtolvaj, aki csak az alkalmat várja, amikor valaki egy nagyobb összeget hoz a postára, hogy azt elemelhesse. Már intézkedni is akartak a gyanús külsejű idegen eltávolítása után, amikor az hirtelen eltűnt.

Délután a rejtélyes ur újból megjelent a postahivatalban és folytatta sétáját a helyiség ablakai előtt. A tisztviselők ekkor összesugtak és titokban rendőrről küldtek. Csakhamar ott termett egy rendőr, akit a postahivatalnokok felszólítottak, hogy tartóztassa le azt a gyanús viselkedő embert. A rendőr odament a detektívhez, jól összemértette, hogy mit ácsorog itt egész napon keresztül, azután pedig felszólította, hogy kövesse a rendőrségre.

A meglepett detektív igazolni akarta magát, a rendőr azonban azt nem engedte.

— Ennek csak a rendőrségen van helye, mondotta és a detektívet minden vonakodása ellenére bekísérte a kilencedik kerületi kapitányságra. Ott azután természetesen kiderült, hogy a tulbuzgó rendőr egy detektívet nézett tolvajnak.

ELMEBAJOS a gyilkos rendőr.

Aradi orvosszakértők véleménye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Emlékeztet az a merénylet, amelyet ez év június huszonkilencedikén Bandur Pál aradi rendőr követett el szeretője, Rum Katalin cselédeány ellen. A rendőr ugyanis szolgálatát otthagya, az éjjelt szeretőjével átmulatta, azután visszament a város házára. Itt magához vette szolgálati revolverét, konflison felkereste Rum Katalint és heves szóváltás után háromszor rálőtt. A sebesülések nem voltak súlyos természetűek és Bandur beültette a kocsiba szeretőjét, hogy orvoshoz vigye. A kocsiban újból civakodni kezdtek, mire a rendőr még egy lövést tett Rum Katalinra, aki most már súlyosan megsebesült. Az utcai járókelők ekkor a kocsihoz rohantak és kiszabadították a leányt a merénylet rendőr kezei közül. Beszállították a kórházba, ahol két hétig feküdt, akkor gyógyultan elbocsátották.

Bandur nyomban a merénylet után letartóztatták és a rendőrségen történt kihallgatás után átkísérték az ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró elrendelte ellene a vizsgálati fogóságot és megindult az eljárás, amelynek során igen sok tanu azt vallotta, hogy Bandur iszákos ember volt és a merénylet elkövetése idején sem volt beszámítható állapotban. Maga Bandur is a rendőrségen és a vizsgálóbíró előtt kihallgatása alkalmával azzal védekezett, hogy előző napon igen sok szeszest italt fogyasztott, állandóan az öngyilkosság gondolatával foglalkozott s annyira zavarodott volt, hogy a merénylet alkalmával történetekre csak homályosan emlékszik.

Ezek alapján Bandur védője, Krenner Zoltán dr. kérte a rendőr elmebeli állapotának megfigyelését, mert alapos okokat látott lenni: fogni arra nézve, hogy Bandur beszámíthatatlan állapotban követte el a merényletet. A vizsgálóbíró helyt adott a védő kérelmének és Auszterveil László dr., valamint Posgay Lajos dr. törvényszéki orvosszakértők által megfigyeltette Bandur Pált.

A két orvosszakértő most ellentétes véleményt terjesztett a vizsgálóbíró elé. Így Auszterveil dr. kimerítő jelentésében előadja, hogy Bandur, aki mintegy másfél éven keresztül naponta öt-hat deci rumot, azonkívül egyéb szeszest italokat is szokott fogyasztani, akut alkoholemberzésben szenvedett és a merénylet elkövetésekor nem volt öntudatánál, cselekménye tehát nem számítható be. Javasolja, hogy Bandur helyezett el az alkoholeszkortató intézetbe. Ezzel szemben a másik orvosszakértő, Posgay Lajos dr. a rendőrt teljesen normálisnak mondja, aki szabad akarat elhatározási képességgel bír, a cselekmény elkövetése idején azonban az előzőleg fogyasztott nagymennyiségű szeszest ital hatása következtében csak korlátozott beszámíthatósággal rendelkezett.

Mivel az orvosszakértők véleményében ellenmondás mutatkozik, a vizsgálóbíró előterjesztést tett a vádtanácsnak, hogy az összes iratokat felülvizsgálás céljából terjessék fel az országos igazságügyi orvosi tanácshoz, amely hivatva van a két eltérő szakvélemény felett dönteni.

Az eltévedt golyó.

Megtámadott aradi vadászok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Titokzatosnak látszó bűnyűben indított most nyomozást az ujaradi csendőrség. Arról van szó, hogy néhány aradi vadász ma délután állítólag megsebesített az ujaradi vadászterületen egy sváb fiút, aki a lábán súlyos sérüléseket szenvedett.

Ma délután Schlichter János ujaradi földmives és a felesége felkereste Fehér Ferenc községi jegyzőt, akinek elpanaszolták, hogy az ujaradi határban dolgozó 14 éves fiukat a közelben vadászgató aradi urak a lábán megsebesítették.

— Fizessék meg a fiam lábát azok az urak, — kiáltozta az asszony. — Szerencsétlenné tették a gyereket, mert az egész életére nyomorék marad.

A jegyző csittítani igyekezett a szülőket, azok azonban elkeseredetten kiáltoztak:

— Ahol megtaláljuk azokat az urakat, ott ütjük le!

A jegyző tudakozódott a dolog iránt és megállapította, hogy az ujaradi vadászterületen csakugyan aradi emberek vadászgáltak ma. Az is tény, hogy a Schlichter fiu lába meg van sebezve. De hogy az csakugyan aradi vadászok fegyverének a golyója sebesítette-e meg, ezt nem állapíthatta meg a jegyző határozottan. A fiu azt állítja, hogy őt egy eltévedt golyó sebezte meg s az teljesen összezúzta a lábát.

— En a szántóföldünkön dolgoztam — mondta — és egyszerre csak a lábamba szaladt egy golyó. Nemsokára azután vadászok futottak felém. Azt mondták, hogy ők aradiak. Nem lesz semmi baj a dologból, inkább adnak pénzt, csak ne csinálják lármát. En hazavánszorogtam és elmondtam apámnak, hogy az urak mit csináltak velem.

A jegyző folytatja a vizsgálatot, mert olyan jeleket is talált, amelyek nem zárják ki azt sem, hogy a szülők zsarolási szándékból betanították a fiukat ennek az esetnek az elmondására.

MULATSÁGOK.

(=) Tréfás tombola a táncestélyen. Az aradi nyomdászok által vasárnap rendezendő táncestély egyik érdekessége lesz az ingyentombola, amelyen minden egyes belépő egy értékes és díszes emléktárgyat nyer. Minden, a táncestélyen résztvevő egyén a belépésnél egy papírlapot husz s a papírlapon szereplő számmal átveheti az ugyanszon számu nyereménytárgyat. Egy másik érdekessége lesz a táncestélynek az, hogy a táncra a hölgyek szólítják fel a férfiakat s csupán egy táncban lesz megfordítva, amlálta a rendezőség egyrészt az estély kedélyességét akarta emelni, másrészt pedig azt óhajtja elérni, hogy a megjelenő hölgyek mindegyike kivogya a részét a mulatságból és szórakozásból. A táncestély belépő díja személyenként 1-40 kor., családjegy 8 kor., karsatjegy 20 fillér. A délutáni szüreti ünnepély a délután 8 órakor tartandó felvonulással kezdődik. A szüretelés maga délután 4 órakor veszi kezdetét s vele együtt a különböző játékok és szórakoztató bohóságok egész sorozata kezdődik. Lesz képviselőválasztás, polgári házaság, konfetti-csata, világposta stb. Díjat

nyernek a következők: Azon hölgy, ki legtöbbször férjhez megy; azon férfi, ki legtöbbször elvált; azon hölgy, ki legtöbb képeslapot kap; azon hölgy, ki legtöbb konfettit és képeslapot árul. Ezen felül a többi apróbb versenyek győztesei is díjazva lesznek. A szüreti mulatság belépő-díja 40 fillér, mely igazán nem áll arányban azon sok szórakoztató dologgal, melyet a rendezőség nyújt. A zenét ugy délután, mint este Gyurkovits András zenekara szolgáltatja.

Megtámadott rendőrtisztek.

Merénylet a szegedi korzón.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Szokatlanul izgalmas jelenet folyt le — mint szegedi tudósítónk jelenti — tegnap este a Széchenyi-téren. Két részeg favágó fejszével megtámadta Szalay József dr. h. főkapitányt és Temesváry Géza dr. alkaptányt. A két rendőrtisztviselő élete veszedelemben forgott.

Szalay József dr. főkapitány helyettes és Temesváry Géza dr. alkaptány este hét órakor a városházáról a posta felé sétáltak. Amint a posta elé értek, három embert láttak dulakodni. Két favágó ütlegelt egy embert, aki segítségért kiáltozott. A h. főkapitány és Temesváry Géza dr. a megtámadott ember segítségére siettek. Épen jókor érkeztek, mert az egyik favágó fejszéjét ütésre emelte. Temesváry Géza dr. a hatalmas csapást botjával fölfogta, majd a dulakodókat szétválasztotta.

A megtámadott ember elmenekült, a két favágó pedig a rendőrtiszteknek támadt. Szalay h. főkapitány rendőrt kiáltott, majd a Széchenyi-téri őrszemet akarta segítségül hívni. De akkor megtörtént az, ami épen nem ritkaság a rendőrség történetében. A megtámadott főkapitány nem talált rendőrt, aki megvédelmezhetné volna. Az őrszem nem volt a helyén.

Míg a főkapitány-helyettes rendőrt keresett, addig Temesváry alkaptány valószínű életveszedelembé jutott. A két favágó megtámadta, az egyik mellbelökte, a másik pedig a fejszével akarta fejbe sújtani. A kapitány gyors félreugrással menekült a fejsze éle elől. Az izgalmas látványosság sok embert csődített össze, de senkisé is mert a kapitány védelmére kelni, mert a favágók mindenkit leléssal fenyegettek.

A feldühödött favágók most már két oldalról támadtak az alkaptányra, aki botjával védekezett s az egyik favágó kezéből kiütötte a fejszét, a másikat pedig ugy mellbe vágta, hogy messzire el-tántorodott tőle. A h. főkapitánynak közben sikerült az utcán két rendőrt keríteni, akikkel a szorongatott alkaptány segítségére sietett. Épen jókor érkeztek, mert a részeg emberek újból az alkaptányra támadtak. Az egyenruhás rendőrök láttára az egyik favágó elmenekült, de a másik a főkapitány-helyettesre támadt. A rendőrök csak nehezen tudták megfékezni. Bevitték a rendőrségre, de ekkor már annyira erőt vett rajta a részegség, hogy kihallgatni nem sikerült. A megszökött favágót keresi a rendőrség.

Ezer koronás anziksz.

*
A báróné niai szobacicája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Dandé Mária szegény, becsületos cseléd-leány. Solymosi Lajos báró borosjenői kastélyában ő törülgeti a díszköt, seLYmes szalonok butorait s az illatos, uri szobákban bizonyosan voltak neki is furcsa szép álmái kincsről, nagy gazdaságról. De hányan élnek apró szürke kis emberek, akik egy életen át álmodnak és tülekednek, de a nagy ural bankókat, az arisztokrata eszereket csak hírből ismerik. Dandé Mária is hallott eszerekről, de bizony közelebről soha sem volt találkozás a ilyen előkelő pénzzel, mert hiába, az eszerek arisztokraták és ritkán eszereknek le jámbor szegény emberekhez ismerkedésre. Egy szegény becsületos szobaleánnyal meg épen csak a bűn útján ismerkedik meg a jó öreg előkelő bankóúrlás.

Igy történt aztán meg, hogy Dandé Mária a báróné budorjában a mult napokban nagy érdeklődéssel nézegetett egy hosszú, szép halvány rajszokkal ékes papírost, amit ott talált az urnője ékszer szekrénye előtt. A jámbor szobacicának megtetszett a cifra papíros, de korántsem sejtette, hogy ez a papír többet ér az ő tíz esztendő kereselénél.

Fogta hát a szép új ezres bankót és szobagyűrte. Lenn a cselédszobában ebéd közben azután megmutatta Pető Imre kertész legénynek, aki messze földéken járt, sokat látott legény:

— Látott már ilyet, Imre? A méltóságos asszonyék ilyennel játszottak tegnap.

A kertész legény nagyot nézett s eleinte azt hitte, hogy a leány valami hamis pénzzel bolondítja, de aztán közelebről megnézte s nagy meglepetéssel látta, hogy az bizony valószínű hamisítatlan ezer koronás bankó. Még nagyobb volt az álmélkodása, mikor látta, hogy a leány nem ismeri a bankjegyet. Azt hitte, hogy szentkép. Nosza kapott az alkalmon a legény:

— Biz ez szép papíros. Ilyet ragasztanak a savanyuvizes üvegre. A leány gyanútlanul elhitte és ott hagyta a legénynél az ezres bankót.

Pető Imre pedig boldogan szobagyűrte. Másnap aztán nagy szomorúsággal állított a legény a bárónőhöz és elmondta, hogy az apjával nagy szerencsétlenség történt s neki el kell utaznia.

A bárónő elengedte s sajnálkozva bocsátotta utjára a legényt. Pető Imre pedig vígan utazott Budapestre az ezer koronás bankóval a zsebében.

Dandé Mária megaláztatottan vett a legénytől bucsút, aki tréfásan megígérte, hogy azért a tarka papírosért, amit adott neki, majd küld egy szép képes levelező lapot. Azóta a leány várta mindennap a kártyát, míg tegnapelőtt végre megérkezett. Dandé Mária boldogan újságolta a cselédeknek, még a méltóságos asszonynak is elmesélte körülményesen, hogy azért a savanyuvizes papírosért, amelyet ott az ékszer szekrény előtt lelt, milyen szép levelező lapot kapott. A bárónőnek gyanusnak tűnt föl az a talált papír s megnézte az ékszer szekrényét, amelyből tényleg hiányzott ezer korona.

Erre aztán táviratoztak a budapesti rendőrségnek, hogy az ezresrel ellilant kertészlegényi tartóztassa le. A rendőrség csakhamar nyomára jutott Pető Imrének, aki vígan pezsgőzött a könnyen szerzett pénsmagocskából. Mikor letartóztatták, már csak 800 korona volt a nagy bankóból nála.

Kóbor kutyák halálos ítélete.

A veszettség áldozatai. — A nagyhalmágyi főszolgabíró szigorú rendelete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2

Már napokkal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy Aradmegye nagyhalmágyi járásában az utóbbi időben szinte naponta történnek veszett ebmarások. A kóborló veszett kutyák igen sok háziállatot marnak meg, ezek pedig a házelikre viszik át a veszedelmes betegséget. A járásból már eddig *tíz embert küldtek fel a Pasteur intézetbe*, kik közül némelyiknek állapota igen súlyos.

Lovich Gyula nagyhalmágyi főszolgabíró már hetekkel ezelőtt elrendelte az ebzárlatot és különféle intézkedéseket tett a veszedelmessé vált betegség terjedésének megállítására. Ez intézkedéseknek azonban eredménye mindaddig nem volt s ezért most a főszolgabíró a következő szigorú rendeletet intézte a járás községi és körjegyzőjéhez:

"A vezetésem alatt álló járás területén csaknem nap-nap után ebveszettségből kifolyólag ember- és állat-élet veszélyeztetéséről kell meggyőződnöm és dacára annak, hogy minden egyes eddig előfordult esetben különösen a körjegyző urakat szigorúan utasítottam az ebzárlatok direkt ellenőrzésére, azt kell tapasztalnom, hogy a legtöbb esetben a községek lakosságának tudomása sincs az ebzárlatról. Eszerint a legszigorubbán elrendelem, hogy a rendeletem vételével azonnal a községi bírák közbenjöttéve *40 napi* ebzárlat hirdettessék ki minden egyes községben. A községi bírákkal jelen rendeletem íttamoztassék és minderről nekem három nap alatt jelentés tétessék. Már most megjegyzem, hogy e jelentéseket később beterjesztőket pénzbüntetéssel sújtom, a teendőikkel szemben követelt mulasztásokat pedig *fejelemmel uton fogom megtorolni*.

Értésítem végezetül, hogy a királyi csendőrpáncsnokságot is felhívtam a legszigorubb ellenőrzésre s önkéntől is elvárom, hogy a tudomásukra adott kiadásokat azonnal jelentésük be. Tájékoztatásul megemlítem, hogy az ebek éjjelnappal kötve tartandók, csupán az erős szájkosárral ellátottak képezhetnek kivételt és hogy *a kóbor ebek minden kimélet nélkül kiirtandók*."

Ugyanezt a rendeletet a járásban levő csendőrpáncsnokságoknak is megküldte a főszolgabíró.

TARKASÁGOK.

(A víz.) Most, hogy a miniszter ismeretes döntésében kötelezővé szándékozik tenni minden háztulajdonosra a vízvezeték bevezetését, Aradra jött egy fővárosi vízműépítő és érdeklődött Müller Károlynál, hogy mennyi vízre lehet szüksége Aradnak?

Müller mosolyogva felelte:

— Én bizony nem tudom, mert tölem a választóim még sohase kértek vizet.

(A nászutások.) A napokban jött haza Aradra egy nászutas pár. Bentarták egész Olaszországot természetesen Velencét se véve ki. A korszán találkozott a fiatal asszonyka egy ismerősével, aki megkérdezte:

— Mond édesem, voltatok Rómában is?

Amire az asszonyka a keresetlen őszinteség hangján felelte:

— Én bizony nem tudom. A férjem bizonyosan tudni fogja, hogy jártunk-e ott, mert mindenütt ő váltotta meg a vasuti jegyeket.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 3 án az időjárás: Változékony, hűvös, szeles és sok helyütt esapadék.

— A király állapota. Ischiből sürgőnyszik: A felség tegnap délután esétkoszást tett. Állapota teljesen kielégítő. A felség ma délelőtt Ferenc Ferdinánd trónörökösét fogadja.

— Még nem kész a fuzió. A „Magyar Tudósító” jelent: A bécsi és részben a magyar sajtó által felkapott, ismételt terjesztett a ma hír, hogy a magyar kormány a nyár folyamán a pártok fuziójáról tárgyalásokat folytatott és hogy a tárgyalások eredményét írásba foglalva a király elé terjesztette volna, teljesen légből kapott. Az egész híresztelés a nyári anyaghiánynak köszönhető létrejöttét. Az ügy annyira van ma, mint volt: amikorra Kossuth Ferenc arról a tavasszal Pécsen nyilatkozott.

— A belügyminiszter a temesvári hadtest gyakorlatairól. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter leiratot intézett Arad megyéhez s azokhoz a vármegyékhez, melyek területein most a temesvári hadtest gyakorlatai folynak. A leiratban a miniszter felhívja a hatóságokat, hogy a gyakorlatok alkalmával tegyék meg a szükséges óvintézkedéseket és pedig jelöljék meg azokat a kutakat, melyeknek víze iható, továbbá az egyes községekben esetleg fellépő betegségeket jelentésük be a hatósági és a katonai orvosoknak.

— Lajos Viktor főherceg Budapesten. Ugy látszik, hogy a kibékülés a király és egyelőn még élő testvéröccsére, Lajos Viktor főherceg között teljes. Ischiből ugyancsak jelent tudósítónk, hogy határozottan híre jár, hogy Lajos Viktor főherceg szeptember 8 án részt fog venni az Erzsébet templom beszéltetésén. Ezen az ünnepélyen előreláthatólag az összes főhercegek meg fognak jelenni. Lajos Viktor főherceg előbb Ischibe utazik és onnan fog Mária Valéria főhercegnővel Budapestre menni. Szeptember 20 án Lajos Viktor főherceg egyidőre ismét Ischibe érkezik.

— Justh Gyula és a makói függetlenségiek. Makóról táviratozzák: A makói függetlenségi párt ma a városi tisztviselői választások ügyében jelölő gyűlést tartott, mely alkalommal nagy ünneplésben részesítette Justh Gyulát a legutóbb ért híresztelésekkel és támadásokkal szemben. Lakatos Pál hosszabb beszédben rámutatott arra, hogy nemcsak Makón, de az egész országban megméltelyezik a függetlenségi pártot a rendbontó elemek; ezeket a pártból ki kell tessékelni. Majd Dózsa Sámuel dr. indítványára Justh Gyulát a gyűlésből táviratilag üdvözlötték, melyben őt a párt rendithetetlen bizalmáról biztosítják. Azután bizottságot küldtek ki a párt ujjaszervezése ügyében.

— Kossuth Lajos botja. Fiuméből jelentik: Valentin Miklós, a fiumei szegények házának felügyelője érdekes botot ajándékozott a városi múzeumnak. A bot abból az időből való, amikor Kossuth Lajos Angliában járt s egy ott tartott meeting emlékére egy angol iparos bambuszából botokat hozott forgalomba, amelyeknek fogantyuját Kossuth Lajosnak bronzból készült fejmeze díszítette. A botokból több példány a nemzeti múzeumban is látható. A fiumei múzeumba került bot eredetileg a szegények házában egyik lakója birtokában volt s

az adta a botot Valentin felügyelőnek, aki azt most a városi múzeumnak ajándékozta.

— Lueger, a magyarbarát. Bécsből jelentik: Lueger polgármester ma a fodrászok kongresszusának tagjait fogadta, a kik között magyar és horvát fodrász is volt. A deputáció szónokának üdvözlő beszédére a polgármester hosszabban válaszolt és a következő kijelentést tette:

— Láthatják, hogy nem vagyok ellensége a magyaroknak. Csupán egynémely magyar fekszik a gyomromban.

A furcsa nyilatkozat a küldöttség magyar tagjaiban meglehetősen vegyes hatást keltett.

— Mánásasszonyok a politikában. Egy követő nyomott tudósító, amely az építő-állványról lezuhant tótok krónikása, ma egy merész ugrással az arisztokrácia magas palánkkal elzárt területére jutott s onnan kalandos hírral megrakodva tért vissza. Elmondja, hogy mit látott. Egy sereg mánásasszonyt, aki titokban gyülekezett. Sőt azt is tudja, hogy miről folyt a tanácskozás. A szép asszonyok ugyanis elhatározták, hogy tömörülnek, még pedig arra a célra, hogy zivivják a nők választójogát. Ők ugyanis nincsenek megelégedve a feministák egyesületének mozgalomával, nagyon is radikálisnak, szociálista izűnek tartják az ott megindított harcot, amelyhez nem csatlakozhatnak, bár szintén hívei a nők választójogának. Ezért külön szervezkednek, hogy kevésbé radikális reformot vivjanak ki a magyar asszonyok számára. A könyomatos lelke rajta, hogy megfelel-e a valóságnak ez a hír, de ha igaz, akkor már dereng a politikai élet szemhatárán a nők választójogának hajnala. Mánásasszonyaink már megmutatták legutóbb egy nagy nemzeti mozgalomban, hogy micsoda nagy energia van bennük s ha most megint kibontják a zászlót, valószínű, hogy diadalra is viszik.

— Feloldott halálos ítélet. Bécsből jelentik: A legfelsőbb törvényszék ma tárgyalta Potoczki gróf galíciai helytartó gyilkosának, Siczinszkinék perét és este meg is hozta az ítéletet. A törvényszék helyt adott Siczinszki semmisségi panaszának és *feloldotta a halálos ítéletet* azzal a megokolással, hogy a lembergi törvényszék elmulasztotta a gyilkos elmebeli állapotának megfigyeltetését. Az ügy ennél fogva a lembergi törvényszék előtt újból tárgyalás alá kerül.

— Bűnügy feljelentés egy aradi iparos ellen. Az Elias és Scheiber lisztkereskedő cég nevében ma délután Szalai Arnold dr. ügyvéd az aradi rendőrségen bűnügyi zárlatot kért Sztójánovics Szvetozár pékmester felé. Sztójánovics ugyanis vasárnap délelőtt megjelent a lisztkereskedőknél és tíz száz litert vett hiteltre. A lisztet szállították neki s ő el is adta, noha az üzletét ekkor már kösjegyző előtt egyik rokonára ruházta át. Sztójánovics időközben Aradról megszökött s a feljelentés alapján a rendőrség köröző levelet ad ki ellene.

— Szerencsétlenül járt tűzér. Ma reggel egy kisserntmikiósi tűzért szállították be az aradi katonai kórházba. Az illető gyakorlatos közben Lippán, ahol a kisserntmikiósi tűzérnek most gyakorlatoznak, leesett lováról és a ló az arcát összerugdalta. A szerencsétlen fiatalembernek a felszezs azonnal kifolyt.

— A féltékeny vőlegény merénylete. Fővárosi tudósítónk jelent: A budapesti főkapitányságon ma délután egy felidült külsejű ember jelent meg, aki Radács Istvánnak mondotta magát és elbeszélte, hogy reggel rálőtt menyasszonyára, Kovács Julliska tizenhat éves leányra, akinek két év óta udvarolt. Radács nagyon féltékeny volt menyasszonyára és nem engedte, hogy a leány rajta kívül mással is be-

széhhessen. Kovács Juliska anyja meglátta neki, hogy leányát semmiféle nyilvános mulatságba nem viszi, de vasárnap este mégis elmentek egy szűreli ünnepélyre. Ezt ő csak másnap tudta meg, mire ma reggel megvárta a leányt a Visegrádi utcában, ott hozsálépett és heves szemrehányásokat tett neki. Kovács Juliska közönyösen, válvonagatva válaszolt, mire Radács revolvert rántott és a leányra sütötte. Azután önmagát akarta agyonlőni, de a fegyver csüörtököt mondott. A leány hazaszaladt szüleivel, ahol most ápolják. Sebesülése nem veszedelmes. A merénylő Radács Istvánt a rendőrség letartóztatta.

— Vasuti szerencsétlenség. Tiflisből jelenti egy távirat: Elisabehpol és Alabasy állomások között egy tehervonat kisiklott, mert a síneket ismeretlen tettesek megszüntették. 11 kocsi erősen megrongálódott, a gépész és több vasúti alkalmazott megsebesült.

— Autobusz-járatok Bihar megyében. Bihar vármegye közigazgatási bizottsága elhatározta, hogy a vármegye területén, erre alkalmas utvonalonakon autobusz-járatokat létesít. A bizottság a következő utvonalaikat találta az autobusz-közlekedésre alkalmasnak: 1) Nagyvárad-lesztenke-beéi-ut; 2) Nagyvárad-belényes vaskóhi-ut; 3) Berettyóújfalú-biharszentmárton-vaska-darvas-csökmöl-ut; 4) Biharújfalú-derecske-debreceeni-ut; 5) Biharonsaj-hosszupályi-ut; 6) Nagyvárad biharmargittai-ut. Az első kettő dorobos jellegű, az utóbbiak pedig sík jellegű utvonalaik. Az autobusz-közlekedés megvalósítás ügyében Rozdonyi Sándor budapesti műszaki irodája kérvényt intézett Bihar vármegye alispánjához, a melyben tudatja, hogy az ujtás érdekében közvetlen érintkezésbe lépett az államépítészeti hivattal, mely az autobusz-közlekedés sikeres megindítására a következő három utvonalt jelölte ki: 1) Nagyvárad-beéi-ut, 2) Nagyvárad vaskóhi ut, 3) Berettyóújfalú debreceni ut. Rozdonyi mindhárom utvonaltól beruházási, üzemi és jövedelmezőségi számítást készített és ajánlkozott a fentemlített három utvonalt a társas gépkocsik bevezetésére. A finanszírozás kérdése Rozdonyi szerint úgy oldható meg, hogy az utvonalaik mentén fekvő községek bizonyos időn belül törlesztendő kölcsönökkel járuljanak az ujtás megvalósításához a kölcsönök vezetését egy végrehajtó bizottságra ruhazzák. Rozdonyi már összekötetésbe lépett a Pestii magyar kereskedelmi bankkal, amely hajlandó minden általa véglegesített üzletet 5 $\frac{1}{2}$ %-os kamattal finanszírozni és a kölcsönt 10 évi időtartamra 8% kamattal mellett engedélyezni. E terv szerint a vállalat évi 25% tiszta hasznót hajtana. A műszaki részt a Westinghouse-cég vállalná el.

— A magyar utcai lakók kérelme. A Magyar utcának lakói azaz a kérelemmel járulnak a törvényhatóság elé, hogy az utcájokat aszfaltostassa ki. A tanács a mérnöki hivattal felszólította a költségvetés elkészítésére.

— Eljegyzés Mosózi Institoris Frigyes cs. és kir. 12. huszárezredbeli hadnagy eljegyezte namányi Kontz Margit kisasszonyt, Aradon.

— Gyilkos csendőr. Föltűnést keltő gyilkosság történt az Aradtól nem messze fekvő Temesmiklós (Temesnikoláj) községben. A nagy titkolózás, amelylyel a bűntényt kezelik, lehetetlenné teszi, hogy a gyilkosság részleteiről írassunk. Mindössze annyit sikerült megtudnunk, hogy Temesmiklós községben egy próba-csendőr agyonlőtte a vele szolgálatot teljesítő csendőrörsvezetőt. A jelentésünk szerint a két csendőr szolgálat közben összeveszett és az örsvezetőt agyonlőtte a próbacsend-

őr, akit beszállították a szegedi csendőrkerületi börtönbe.

— Uj orvosok a közokórházban. Az aradmegyei közokórházban két orvosi állást töltöttek most be. *Károlyi Gyula* gróf főispán kinevezte *Ferencai Ármin dr.* és *Caudea Aurél dr.* orvosokat aradmegyei közokórházi orvosokká.

— A gázgyári sztrájk következményei. Budapestről jelentik: Még emlékezetben van, hogy a gázgyári sztrájk alkalmával ismeretlen tettesek megrongálták a ferencvárosi gyár gázvezetékét, a csapokat kinyitották, a földvezető csöveket eldugasztották, ilyen módon 9682 korona kárt okoztak a társaságnak. A rendőrségen ezóta folyt a nyomozás és ma letartóztatták *Simon Miklós* és *Nagy Balázs* volt gázgyári munkásokat, mint akiknek részük volt a rombolásban. Még több letartóztatás várható.

— Rablótámadás a fővárosban. Budapestről jelentik: *May Antal* mészárosmester, akinek *Bethlen-utca* 9. szám alatt van üzlete, tegnap este üzletzárás után elment a keleti pályaudvarra sétálni. A pályaudvar előtt találkozott egy köpcös, gömbölyű asszonykával, akinek fején kendő volt. *May Antal* kacsintott az asszonykára, az asszonyka visszakacsintott a mészárosra, hamarosan megvolt az ismeretség és mikor *May Antal* a lakása iránt érdeklődött, szegyenlősen aucta:

— A Stefánia uton.

May Antal kissé illetlennek találta, hogy valaki, aki a keleti pályaudvarra jár ismerettségét körti, olyan messze lakjék, de azért elment a *Rottenbiller- és Damjanich* utcán át a *Stefánia* utra. A *Stefánia*-uton egy bokorból előugrott egy magas, hórühorgas, sovány csirkefogó. A kezében revolver volt és röviden, de jelentősen csak annyit mondott:

— Pénzt!

A köpcös asszonyka felsikoltott és elszaladt, *May Antal* pedig kijelentette, hogy neki pénze nincsen. A rabló ezt nem hitte el, komolyan löni akart, a mészáros erre odaadta összes pénzét, öt koronát, mire a rabló megvetéssel mondotta:

— Pfüj! És ennyivel mész te kalandokra? Még egyszer pfüj! Ezzel ismét eltűnt a bokorban.

May pedig bement a főkapitányságra és panaszt tett. A rendőrség most keresi a hórühorgast, de a leányt is.

— Kifosztott földmives. Budapesti tudósítónk jelenti: A Soroksári-uton ma este két ember megtámadta *Dáni István* földmivest, aki a munkából tért hazafelé. Pénzt követeltek tőle, majd midőn *Dáni* vonakodott erszényét átadni, a támadók a *nyílt utcán* revolverből rálőttek, megsebesítették, [azután bortal leütötték s az eszméletlenül összeesett embertől elrabolták négyszáznolcvan koronát tartalmazó pénztárcáját. A rendőrség a vakmerő rablókat nyomozza.

— Házi telefon a városházán. A közlekedési bizottság ma délután tartott ülésében foglalkozott a házi telefon berendezésének kérdésével. Javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy 3200 korona költséggel rendelje el ennek a szükséges érintkezési és a közigazgatást megkönnyítő közlekedési eszköznek berendezését. A költségek két részletben fogják a költségvetést terhelni. Harminchárom állomás van tervbe véve, melyek közül 18 központilag kezelhető, míg a többi a direkt érintkezésre szolgál.

— Nyolcszáz hold nádas lángokban. *Ujvidék*-ről táviratozzák: Ma este hat órakor a város nyolcszáz hold nádas ismeretlen okból hirtelen kigyuladt. A tűz az órlási szőlőviharban gyorsan terjedt tova és veszélyben van a vá-

rosnak a nádassal szomszédos ezerholdas erdeje is. Közel van továbbá a nádashoz a honvédkatonaság puskaporos tornya és miután eretleges robbanástól tartanak, tartózkodnak a tűz lokalizálásától.

— Városházépítés. Lapunk tegnapi számában írtunk arról, hogy a törökszentmiklósi új városháza pályázata eldőlt. E közleményünk pótlásaképpen közlik velünk, hogy *Steiner József* aradi műépítész a városháza építésével bízták meg, míg az építés terveinek pályázatát újabb *Nagy Károly* budapesti műépítész nyerte el.

— Az Aradi Kereskedők Takarékszövetkezete hivatalos órái szeptember 1 től: délelőtt 9—1, délután 3—5 óráig. Törzsbetűbefizetések: naponta 9—12, szerda és szombaton délután 3—5 óráig. Az igazgatóság.

— Elveszett a „Hungária” kávéháztól, a Tabajdy-utcán át a Baross parkba vezető úton egy fekete bőrrikköl. A megtaláló kéri — megfelelő jutalom ellenében — a kiadóhivatalban leadni. 2918

— Mindazon hölgyek, akik jól és kitűnően az angol, francia és mindenféle divatu női ruhaszabászatot megtanulták óhajtják, el ne mulasszák mihamarabb az aradi ipartestületben beiratkozni. Tandij személyenként 12 korona, melyből beiratáskor 2 korona és a 10 korona akkor fizetendő, ha meggyőződött szabásom célszerűségéről. A főtanítás kezdődik hétfőn délután 3 órakor és tart 5 óráig naponta (szombat és vasárnap kivételével). Az estali tanfolyam kezdete hétfő este 8 órakor és tart naponta 10 óráig fél árban. Salves látogatást kér *Koch I.*, az „Európa” szabás főtanítója. Levél cím az Aradi Ipartestület. 2857

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben *Vojtek és Welsz*nál Aradon. 191

● A kiváló bér- és Mithmos gyógyferrás ●

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségű és húrosos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyvíz.

● Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salva-Légytelő Salvator-ferrás Vállalatnál Budapest, V. Budapesti parti 8. ●

Ma, csütörtökön és pénteken
nagy bűvész-estélyt
rendez
Cumberland Alois
tanár
Lenormann jósnő
közreműködésével
Kovács és Novotny
Vadászkürt-vendéglő kerthelyiségében.
Belépti-díj nincs.

TORVÉNYKEZÉS.

Kettős házasság.

— Bigámia — tudatlanságból. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

A szegedi királyi törvényszék büntető tanácsa kedden érdekes kettős házassági bűnpört tárgyal. A vádlott *Csűrűs Mihály* erdőhegyi napszámos és *Péli Katalin battonyai* asszony voltak. A vádirat szerint *Csűrűs* 1901. január 15 én házasságot kötött *Román Katalinnal*. Hamarosan megunták egymást a házastársak s különváltak, de frigyüket törvényesen nem bontották föl. Ennek dacára *Csűrűs* 1906. február 14-én ismét törvényes házasságra lépett *Péli Katalin battonyai* leányzóval. Ezért került *Csűrűs* is, meg *Péli Katalin* is a vádlottak padjára.

— Miért lépett maga másodszor is törvényes házasságra? — kérdezte Csűrhestől az elnök.

— Tévedésből történt az egész.

— Hogy hogy?

— Hát kérem, én azt hittem, hogy csak vallást kell változtatni, ha az ember másodszor is megnősül. A görögkeleti vallásról át-
tértem a római katolikus hitre s csak aztán nősültem meg.

— Az elnök aztán megkérdezte Csűrhes első feleségét, hogy kívánja-e férje megbüntetését.

— Dehogy kívánom, — felelte az asszony.

— Csak olyan irást kérek tőle, amellyel én is férjhez mehetek.

A törvényszék ennek dacára hat havi börtönre ítélte Csűrhest, a második házasságot pedig fölbonthatta. Páll Katalint fölmentette a bíróság, mert a házasságkötés alkalmával nem tudta, hogy férje más asszonynak a törvényes hitvese.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktársaság.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 2.

Amerika 1-el magasabb. Kínát, vételkedv megfelelő, 30 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

As árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Busa ápriltára . . .	11.58—11.59	11.59—11.60
Busa októberre . . .	11.23—11.24	11.23—11.24
Zab októberre . . .	8.04—8.05	8.03—8.04
Ross októberre . . .	9.29—9.30	9.33—9.34
Tengeri májusra . . .	7.27—7.28	7.29—7.30

Zárul 5 órakor: —

Utóközse üzletelen.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 2. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogramm feletti súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm feletti súlyban 129—130 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 130—131 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 134—136 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 360 kilogramm feletti súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslelészám: Augusztus hó 30. napján volt készlet 38 477 darab, augusztus 31. napján főlhajtott 55 darab, augusztus 31. napján elszállított 394 darab szeptember 1. napjára maradt készletben 38 477 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata: lanya

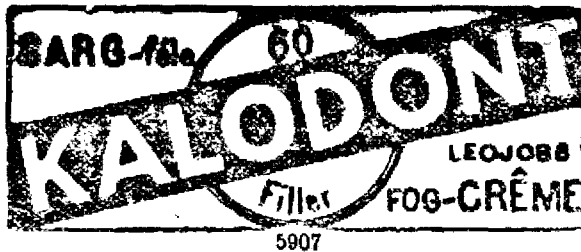
Iskolai könyvek

használtak is, legjobban beszerezhetők az összes helybeli és vidéki iskolák tanulóira részére 2761

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolaszer kereskedésében Arad, Weitzer J.-utca. TELEFON 517.

Előjegyzések használt könyvekre már most elfogadtatnak.

IDEGENEK ARADON

— Szeptember 2 —

Fehér Kereszt szálloda. Huszár Béla utazó Budapest. — Deckmann Gyula utazó Budapest. — Blunerfeld József ügyvéd Marosvásárhely. — Székely Albert utazó Budapest. — Rechnitzer Emil utazó Budapest. — Luka Armin utazó Budapest. — Pfeilmayer Jenő b. üzemvezető Kristyór. — Krausz Armin utazó Budapest. — Feschtmann Ferdinánd utazó Budapest. — Katona Lajos dr. banktiszt Budapest. — Freund Zsigmond kereskedő neje Nagylak. — Roth Bertalan kereskedő Besztercebánya. — Dávidovics Mihály jegyző Agris. — Járny Vilmos utazó Budapest. — Richter Adolf kereskedő Budapest. — Rosenbaum József állatorvos Ada. — Kovács Emil utazó Budapest. — Erdélyi Mór fogorvos Lippa. — Goldschléger Vilmos utazó Bécs. — Adel Károly utazó Bécs. — Schmitzer Mór utazó Temesvár. — Vámos Jenő utazó Nagyvárád. — Jovanovits István birtokos Budapest. — Fisch János tisztviselő Orcfalva. — Rokszin Szilviusz gyógyszerész Lippa. — Munk Lajos utazó Budapest. — Jonasus Péter titkár Bulcs. — Stern Emil utazó Temesvár. — Benedek Franciska és nővére tanítónők M. Sziget. — Werczmann Jenő utazó Budapest.

Központi szálloda. Kaufmann Gyula vállalkozó Tóvis. — Klein Bernát utazó Budapest. — Adler Gusztáv utazó Budapest. — Hubert Gusztáv utazó Nagyszében. — Lovag Müller A. gyógyszerész Arad. — Dobó László dr. máv. titkár Budapest. — Papp József tanár Vajdahunyad. — Nemes Vilmos mérnök Kolozsvár. — Ozv. Rabstein Ferencné magánzó nő Temesvár. — Finta Emil utazó Budapest.

Vass szálloda. Magdu Valér plébános Románészek. — Margenta Vilmos kereskedő Ungvár. — Adelovátz János orfeumista Mitelfeld. — Nateur Lipót ékeszerész Budapest. — Friedmann József és Jenő könyvelők Nagyhalmagy. — Horia Péter plébános Lesszig. — Krajzter Lajos tanító és családja Dombiratos. — Siksa Rezső telekkönyvvezető Vajdahunyad.

Pannonia szálloda. Pandner Tivadar csendőrörmester Borossebes. — Oláh József jegyző Buttyin. — Costina Jenő ügyvédjelölt Jászás. — Popovics János lelkész Barakony. — Vitész József utazó és neje Fiume. — Darkó Károly gyógyszerész Tápógyörgy. — Kaiser József gazdasági Erdőgyarak. — Talpassy Gyula hivatalnok Budapest. — Lenkucz Mihály tanító Somoskeresztur.

Szeptember 6-ikán

lesz megtartva az aradi könyvnyomdászok szüreti mulatsága a városliget összes helyiségeiben.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca I. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. szeptember hó 3-án csütörtökön:

1. Katona szerelem. Humoros. — 2. A modell. Életkép. — 3. A zsákember. Kacagató. — 4. Szerelemből hamisan esküszik. Szenzáció. — 5. Különös főnyeremény. Kacagató. — 6. Odessza bombázása. Történelmi kép. — 7. Barcelona. Termézet utáni felvétel. — 8. Egy napi szabadság. Bohózat.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Előkészületen: Romeo és Julla.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Szívünk legmélyebb fájdalommal mondunk köszönetet mindazon nemesszívű emberbarátainknak, kik feledhetetlen jó drága fiunk

Klein Ödönnek

eltakarítása alkalmával megjelenésük által fájdalmainkat enyhíteni kegyesek voltak, de különös köszönetünket fejezzük ki az Első Magyar Általános Biztosító Társaság aradi főügynöksége Tkt. tisztviselői karának, az ifjuságnak és mindazoknak, kik a boldogult ravatalára koszorút helyeztek a végül Csutak Károly temetés-rendező urnak, ki Budapesten a hazaszállítás körüli intézkedéseknél személyesen oly tapintatosan járt el s az ott előfordult nehéz feladatot oly könnyen oldotta meg, hogy nem tudjuk kifejezésteljesebben és méltóbban azt megköszönni, mint hogy ő hasonló eseteknél a legelőször ajánljuk.

Arad, 1908. szeptember 2-án.

2911

A mélyen gyászoló

Klein Gerzson és családja.

Nem kell London. Nem kell Páris. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték után!

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészüzemében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szűk ruhákba nyelmebe ajánlom orthopéd cipőgyártásomat, melyek megátalják a lábfej fejlődését, gyermekeknek, ugyancsak felnőtteknek nagy sikerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készítek a valódi amerikai formájú cipőket, meg nem különbözethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseket kérve teljes tisztességgel.

SEELINGER UTÓDA 841

Brecska Károly

Állami cipész tanfolyam szaktanítója.

Valódi amerikai

önműködő ablakredők

gyári raktára. 1888

Lignumsanctum golyók és tekebábuk.

Zimmermann Ignác

szabó, díszítő, kárpit és bútorkészítő

Arad,

Szabadság-tér 21. (Leányi-ház.)

Telefon 638.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázó

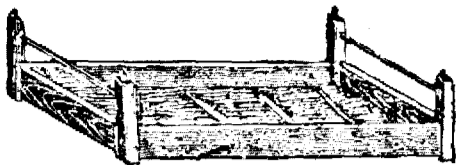
Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1905

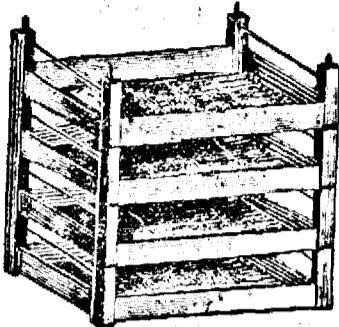
Rövid ideig maradék elárúsítás a postógyári raktárban

Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17. sz. 791 Fiuk részére igen ajánlatos

Állványok.

1 darab.

4 darab egymásra állítva.

Munk R. és Társa

csomagolóhordó- parketta-
és faárúgyára

Karászebes.

Ajánlja készítményeit:

Ládikák és Fagyapot

szőlő és gyümölcs csomagolására,
Bükk- és Tölgyfa-Parketta
kartellen kívül.

Különlegesség:

Állványok szőlő és gyümölcs
kezelésére és eltartására.

Készen szegelt Téglarámák.

Tömeges cikkek készítő-
sét elvállaljuk.

2167

Általános tudomásvételül,

hogy gyártmányaink:

Szőlősajtók,
Gyümölessajtók,
Hydraulikus sajtók,
Gyümölcsörlek,

Szőlő-
zúzó,
Szőlőbo-
gyózó,
Lebogyo-
zógépek

2888

az eddigi kiváló pontos kivitelben

azonnal szállíthatók

Mayfarth Ph. és Tsa.

gazdasági gépgyárak, vasöntödéék és gőzhámerek

Bécs, II, Taborstrasse 71. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Árverési hirdetmény.

Solymos-Bucsáván 1908. év szept. hó 8-án d. e. II óraker nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett el- és átadom a zárgondnokságom alá helyezett Benesch Gyula Solymosbucsávai uradalmán levő szilva, alma és dió termését.

Sem én, sem a tömeg semminemű felelősséget nem vállalunk a termés minősége és mennyisége tekintetében.

Fünnjartom magamnak a jogot, hogy az árverés határnapját követőleg tett kedvezőbb utóajánlat a 11-én tartandó vételt — a vevőnek minden utólagos kártérítési joga nélkül — érvényteleníthesse.

Egyéb feltételeimet érdekeltekkel a helyszínen fogom közölni.

Buttyin, 1908. év szeptember hó 1-én.

Dr. Grozda Aurél,
buttyini ügyvéd, bírói zárgondnok.

2910

Telefon 666. sz.

Alapított 1889. évben

Várhol László

úr- és női cipész

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

(Minerita-paletta a leányiskolával szemben.)

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 18 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipész-üzletemre. A bekövetkező téli időnyre beszeresem mindenemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindenemű fegyveremhez a legjobb kivitelben előírás szerint. Az egyenruházati együletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

541

Várhol László.

Hair regenerator.

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpa képződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 271

Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.

**Cement
hornyolt cserép**

a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan!
Örökké tart!

**Tégla,
Cserép**

legjobb minőségben állandóan
raktároz. 757

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementáru gyárában

Mikalának.

Telefon 5-15.

Városi iroda: Erzsébet-körút 37., t. em.

Csemegeszőlő.

Sik fekvésen termett chaselas és muszcat legkiválóbb asztali csemegeszőlő, mintegy négy hold termése egészben vagy részben

eladó.

Bővebbet 2686

HÁMORY GAZDASÁG

irodájában,

Aradon, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Iskolakönyvek

bekötését

gyorsan és pontosan,

a legjutányosabb áron eszközli

az Aradi Nyomda Részvénytársaság

könyvkötészete.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Ház eladás.**

Elhalálozás miatt, legforgalmasabb helyen, adómentes, 1000 forintot tisztán jövedelmez. 8 lakás, egy üzlethelyiség, külön mosókonyha, több pincék, tágas udvar, veteményes kerttel, teher 5400 frt., 9400 frtért eladó. Radnai-ut 8. sz. 2901

Szabónő,

Bpestől érkeztem, a hölgyközönség b. pártfogását kérem. Elvállalom a legegészségesebb munkát jutányos áron. Lakom: Aulich Lajos-utca 3. házszám. Tisztelettel Özv. Árvay Alajosné. 2880

Fiatall szijgyártó

egy vidéki nagyobb gyárnál alkalmaztatik. Ajánlatok „Mundus” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2912

Első-éves joghallgató

foglalkozást keres irodában, vagy mint instruktor. Jól hegedül megkereséseket levélileg kérek. Cim a kiadóhivatalban. 2908

2—3 iskolás gyermek

szerény feltételek mellett, teljes ellátásra elfogadtatik. Teleky-utca 10. földszint.

Elsőrendű női szabó

segéd és egy confectionis leány azonnal felvétetik, Zrínyi-u. 4a. 2914

Állást keres

egy 30 éves fiatal ember bármilyen irodába, szerény fizetésre és azonnali belépésre. Cim Goldberger Óvár-utca 1., ajtó 4. 2884

Kisebb nagyobb lakások

október vagy november 1-től kiadók. Boros Béni-tér 15. 2886

Az új végrehajtási törvény

magyarozata és az átmeneti intézkedések ismertetése. Irta Dr. Radó Károly. Ára 1 kor. 60 fill. Kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Weitzer János-u. 2890

Filár,

használt, új kiadású tankönyvek az összes iskolák részére. Új iskolakönyvek teljes készlete, első minőségű tan- és irószerek kaphatók. Krausz Paulin könyv- és papirkereskedésében Arad, Színház-épület. 2838

Egy fiatal irodista

jó írással azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok „Megbízható” jelige alatt e lap kiadóhivatalába intézendők. 2917

Egy utcai különbejárta

szoba Simonyi-u. 1 sz. alatt bére adó. 2918

A galsai hegyen

3 holdas szőlő terméssel együtt kedvező fizetési feltételek mellett azonnal eladó. Cim a kiadóban. 2902

2 ház eladó.

Egy Boros Béni-tér 3. számú, egy Boczkó-utcai 2. számú. Bővebbet Arad, Boros Béni-tér 3., a liszt-raktárban. 2638

Révay-u. 10. szám alatt

ügyes fizető varróleányok azonnal felvétetnek. 2873

Eladó Paulison

a Vále-krutsi hegyen egy 1021 [ ]-öl kitűnő fajjal beültetett termő szőlő, a motormegálló és államvasúthoz közel. Bővebbet Némegy Károly asztalosnál, Paulison. 2863

Használt

iskolakönyvek az összes intézetek számára legjobban beszerezhetőek Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-u. 201

Jég

szállítását vidéki vendéglősök és mészárosok részére elvállalom. — Deutsch Samu szállító, Arad, Petőfi-utca 13. Telefon 290. 2892

Vidéki

fogyasztási szövetkezet keres kereskedő segédet románul is beszélők előnyben részesülnek. Cim a kiadóban. 2776

Megvételre keresek

lehetőleg a belváros közelében kerttel egy házat. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Házvétel” jelige alatt.

Breger J. Arad,

elsőrendű kiviteli üzlet halak, baromfi, zöltség újdonságok, gyümölcs, dinnye és finom szőlőkben az „Orsovai halhoz”

Szabadság-tér 4. sz.

Városi és megyei telefon 616. — Szombaton zárva.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy f. hó 30-tól kezdve minden csütörtökön élő dunai és balatoni vízben uszó hal kapható. Megrendelések 24 óra alatt eszközöltnék.

Uradalmi nemes faj dinnyék. Asztali gyümölcs, valamint mindenféle fűszerárú kapható.

Veszek uradalmi dinnyét, gyümölcsöt és szőlőt akármilyen mennyiségben. Finom szőlőt a kertben csomagolom és onnan szállítom. 2574

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,

gomb,

bojtok

és rojtok

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden eszakra vágó munkát a leggyorsabban készít. 835

Iskolakönyvek

1908/9-re.

Kerpel Izsó

könyv- és papirkereskedése

Arad, Andrássy-tér 20.

(Fischer Eliz-palota.)

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy üzletemben

**Iskola-
könyvek**

az összes helybeli és vidéki tanintézetek részére az előirt legjobb kiadásokban, tiszta és kifogástalan állapotban

használtan is,

félárban

kaphatók.

Minden tölem vásárolt tankönyv használhatóságáért szavatolok. 401

Az összes tanszerek,

u. m.: füzetek, rajztömbök, vonalzó, körzők, festékek, stb. elsőrendű minőségben, hazai készítményekben és nagy választékban vannak raktáron.

Az izr. ünnepekre való

makzók és imakönyvek

üzletemben nagy választékban kaphatók.

Igen jutányos árak. Gyors és pontos kiszolgálás.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv- és papirkereskedése

kölcsönkönyvtára és zeneműlecsőző intézete.